

చందమామ

జనవరి 1969

Chandamama Press

VADAPALANI
MADRAS 26

OFFERS YOU...

FINEST PRINTING..

Equipped with

PHOTO GRAVURE
KLIMSCH CAMERA
VARIO KLISCHOGRAPH -

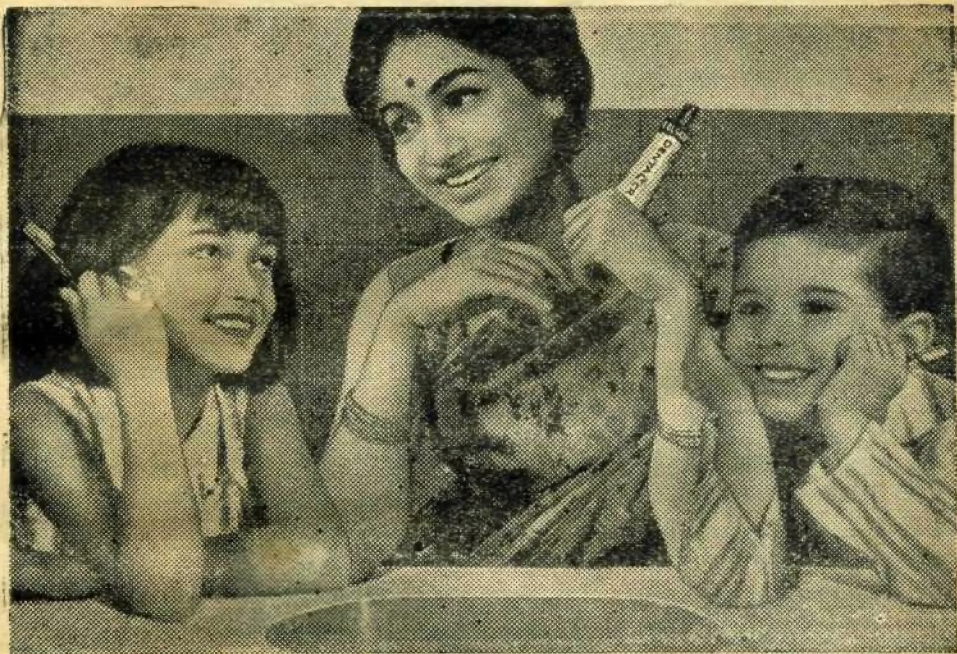
-BLOCK MAKING

*and a
host of Others....*

కాల్గేట్ రోజూ చెడ్డ శ్వాసను నిరోధించండి దంతక్షయాన్ని నివారించండి!

ఎందుచేతనంటే కాల్గేట్ టెంటల్ క్రీమ్ తో ఒక్కసారి తోమి
వంతనే 85% వరకు నోటి దుర్వాసన మరియు దంతక్షయ
కారకులైన సూక్ష్మ క్రిములు తొలగిపోవును.

కాల్గేట్ 10 మందిలో 7 గురి చెడ్డ శ్వాసను టెంటల్ అరికట్టినదని మరియు
కాల్గేట్ పత్తితో బోజనానంతరం పళ్లు తోము కొనుట వల్ల దంత కాస్త
చరిత్రలో మునుపు ఎప్పుడూ ఎరుగనంత ఎక్కువ మందికి దంతక్షయమును
బాగా అరికట్టించని కాస్త్ర పరీక్షలు నిరూపించాయి!
కాల్గేట్ రో మాత్రమే యీ బుజువు ఉన్నది.

ఎంతో చక్కని విప్లవమేమిట రుచిగా—
కాల్గేట్ తో పత్రమంగా పళ్లు తోముకోవటం
పిల్లలకు చాలా ఇష్టం.

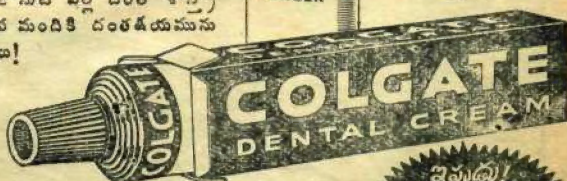
శుభ్రతకు, రాజా శ్వాసకు, ధనక దంతాల కోసం...

ప్రపంచంలోని ఏ ఒక్క ఇతరబ్రాండ్ కన్నా కాల్గేట్ నే ఎక్కువ మంది వాడుతున్నారు.

D.C.G. 38 TL

మీకు పొడవి బాగాంటే,
ఈ ప్రయోజనాలన్నింటిని
కాల్గేట్ టూత్ పౌడరు
వల్ల పొందండి...
ఒకేదాన్ని వెలస
కోసమే చెప్పండి!

“సంక్రాంతి సుభాకాంక్షలు!”

NO. 41/1
Rs. 4.50

BALLS BENGAL EAR RINGS

RAJA. 41/2
Rs. 4.00
ONR

DESIGN
EAR RINGS
815 5128
Rs. 3.00

MEDIUM
Rs. 2.50
SMALL
Rs. 2.00
PER PAIR.

బంగారు కవరింగ్ రాజా

RAJA. 508/5
Rs. 26.00

అభరణములు
ధరించండి.

ఇవ్వబడుతున్నవి
విగలకు.
సెటిలైజ్మెంట్ ధ్రువం.

SPECIAL
STONE RING
Rs. 10.00

RAJA 273
RAJA 290

2-4" SIZE Rs. 10.00 2-2" SIZE Rs. 9.00 PER PAIR.

RAJA. 1423. Rs. 4.00 PAIR

RAJA. 1422. Rs. 4.00 PAIR.

రాజాగోల్డుకవరింగ్ వర్క్స్ (REGD) POST BOX No. 38. H.O. మచిలీపట్నం.

వల్లభులుచలుంగవర్మరుపేట విజయవాడ 2-మొయిబజారు పలూరు-చిక్కడపల్లి హైదరాబాద్ 20.

Ensure Your Success

With

GLOBE

A
KASHYAP
PRODUCT

Other Famous Brands
of Geometry Boxes by **KASHYAPS**

ACCURACY DELTA, KOH-I-NOOR, HORSE

Mfg

G. S. KASHYAP & SONS

Pataudi House,
Darya Ganj, Delhi-6

KARAN

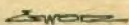

జగపతి విక్టర్స్

అద్భుతవంతులు

దర్శకత్వం: వి.మధుసూదనరావు * నిర్మాత: విరాజేంద్రప్రసాద్, B.Sc.

ఆంధ్రా, శ్రీబాం: లక్ష్మీ పిలింబి ఫిలింస్, శ్రీ పిలింబి ఫిలింస్, ఫిలింస్, కె.వి.ఎస్. మూవీస్.

LAKSHMI

ఈయన ఒక్కరే మా కాతాదారుడు

విజయగారు అలాగే అనుకొంటారు.

మేము కోరుకొనేది అదే. మేము ఆయనకు ఎన్నో
సౌకర్యములను చేకూరుస్తాము. ఆయన రోజూ చెల్లించ
వలసిన బిల్లులకు కరెంట్ అక్కౌంట్, సులభముగా
దబ్బు నిలవచేసుకొనుటకు సేవింగ్స్ అక్కౌంట్,
దబ్బును ఎక్కువ చేసుకొనుటకు రెకరింగ్ మరియు
పీ కేర్ డెపాజిట్ అక్కౌంట్లు, నగనట్రా, రసీదా
వేలాలను భద్రముగా దాచుకొందుకు సేఫ్ డెపాజిట్

లాకర్లు, భయము లేకుండా ప్రయాణమునకు
ట్రావెల్స్ చెక్కులు ఉన్నాయి. ఆయన్ను
నిశ్చింతగా ఉండేలా చేసేమని మీరే అంటారు.
అందుకనే విజయగారు ఆయన ఒక్కరే మా
కాతాదారుమనని అనుకొంటారు. ఆయన
ఒక్కరే కాదు, మా లక్షలాదిమంది కాతాదారులూ
యిలాగే అనుకొంటారు! (కానుండా? మీరూ
మా కాతాదారులయి చూడండి).

పరిశంపదలకు అక్షయపాత్ర

ది బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా లిమిటెడ్

(స్థాపితము: 1908) రెజిస్టర్డ్ అఫ్స్: మాండ్రిస్, బరోడా

భారతదేశములో మరియు విదేశములలో 300 పైగా శాఖలు కంపు

Shilpi BOB 10A/68 Tel

CRISP NEWS...

YOUR FAVOURITE **SATHE**
PICNIC
BISCUITS

Now available
in fancy
air-tight carton

SATHE BISCUIT & CHOCOLATE CO. LTD., POONA-2

Imported SBC-PB

గృహము మనహృదయముగా చిత్రమయముగా ఉండాలంటే!
గృహము అతి ఆధునికముగా నవ నవీనముగా ఉండాలంటే!

ఎప్పుడూ వాడవలసింది

AMARJOTHI FABRICS

BEDSPREADS - FURNISHINGS - FANCY TOWELS

A GREAT NAME

IN HANDLOOMS

తయారీ :

అమర్జ్యోతి ఫ్యాబ్రిక్స్,
పోస్టుబాక్సు నం. 22, కరూర్ (ద.భా.)
బ్రాంచీలు : బొంబాయి—ఢిల్లీ

మద్రాసు ఏజెంట్లు :

అమర్జ్యోతి ట్రేడర్స్,
99, గౌడన్ స్ట్రీట్, మదరాసు : 1
ఫోన్ : 34864

పొదుపునకు...

ప్రకౌశవంతంగా, పరిశు-
భ్రంగా చిరకాలం, పొదు-
పుగా పని చేసే లాంపు.
ఎల్లప్పుడును వాడండి

బెంగాల్

ఇండియాలో శ్రేష్ఠమైనది
బెంగాల్స్ కౌంటర్లైట్ లాంపులే
ఎల్లప్పుడు వాడండి. పమ్మకమైనది.

మీకు చల్లని, ప్రకౌశవంత
మైన వెలుగునిచ్చే లాంపు

బెంగాల్

హంస

పొలతెలుపు లాంపు.

లాంపుదేశీకు సోలొ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు:

జి.ఎ. పరశురామ్ & కంపెనీ.

11-4-658/2, లకడికావూల్, హైదరాబాద్. 4-A.P.

రెమి

టాలగం
పొడరు

జేయగలము.

మహాత్మా గాంధీ

**MAHATMA
GANDHI
BIRTH CENTENARY
OCT. 2, 1968 TO
FEB. 22, 1970**
**महात्मा
गांधी**
जन्म शताब्दी
अक्टूबर 2, 1968 से
फरवरी 22, 1970

доп. 60/295

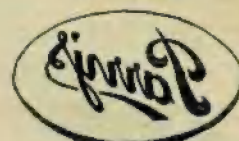

అహా !

ప్యారీస్
మీరాయిలు
వాటి రుచే
రుచి !

! శిశు

డెర్రిగ్గా
యలంరాడి
డోరు టిగా
! డిరు

ప్యారీస్ కవ్వెనరీ లిమిటెడ్, మద్రాసు.

PAS-4033

'అదనపు
తెల్లదనము
ఎక్కడనుంచి
వస్తుంది?'

సర్వోత్తమ తెలుపుకోసం టిన్‌ఓపాల్

అవధిసారి బట్టలు జొరించడానికి ముందు
కాస్త టిన్‌ఓపాల్ వేయండి.

మరి చూడండి. మీ తెల్ల బట్టలపై
మిరుమిట్లు గొరిపేలా మెరుస్తాయి—
షర్టులు, చీరలు, దుప్పట్లు, కువ్వార్లు.

ఈ అదనపు తెల్లదనం మూలంగా మీకు
అర్హు ఎంతో? ఒక బట్టకు ఒక మైసా
కూడా కాదు. టిన్‌ఓపాల్ కాత్రియంగా
శయ్యచేయబడిన తెల్లదనమునిచ్చే
శయ్యారు. ఇది బట్టలకు ఏ విధంగామా
హాని చేయదు.

టిన్‌ఓపాల్ యొక్క యితర ప్యాకులు:

'కార్పికి వరిపోయే
పొట్లము'

క్రాస్త మిశ్రవ్య ప్యాక్

© టిన్‌ఓపాల్ ఇ. ఆర్. గ్లా ఎస్.ఎ. బాల్ స్విట్జర్లెండ్ వారి రెజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కు.
సుహృద్ గ్లా రిమిటర్. పి. బి. బాక్స్ 965, బొంబాయి 1 నిలర్

Shilpi S.G. 1A/68 Tel

మీ కుర్రవాని భవిష్యత్ గూర్చి
మీ రొక నిర్ణయానికి వచ్చేరా?

అకడి జీవనోపాధికి మంచి చదువు చెప్పించి అకడి బావి ప్రేయస్సుకు బాట వేయవలసిన సమయం
త్వరలో మీకు వస్తుంది. మంచి చదువంటే ఈ రోజుల్లో మాత్రం! వ్యయంతో కూడిన వసే!
కాబట్టి అగర్వ శ్రమంతులైతే తప్ప, ఎవరు గాని

రేపు సుఖపడేందుకు నేడే ఆదా చేయాలి.

ఇందుకు మేలైనవి మా డిపాజిట్లు:

ఫిక్సెడ్ డిపాజిట్లు: వడ్డీ సాలుకు 6-5/8% వరకు

రేక సేవింగ్స్ డిపాజిట్లు: వడ్డీ సాలుసరి 3-1/2%

రేక రికరింగ్ డిపాజిట్లు: ఉద్యోగస్తులకు ఉత్తమమైనవి

ది ఆంధ్రా బ్యాంక్ లిమిటెడ్

(స్నేహపూర్వకమైన సేవ నిచ్చే సంస్థ)

(సెంట్రల్ ఆఫీసు: హైదరాబాద్)

మీ పసికందు మీకు ప్రాణపహితము, శ్రేష్ఠమైనదే మీ పాపకు ఇవ్వండి :

**అమృతాంజన్
డ్రెప్స్ మిక్స్చర్**

- కడుపులోని వాతలను నివారించును
  - శిశువృద్ధిని చేయును • పాపలకు ఆరోగ్యదాయని.
- శిశువారుచేయువారు
అమృతాంజన్ - లిమిటెడ్, మద్రాసు - 4.

FDSA/GH/994 B-TE

మనోహరమైన
ముఖలావణ్యమునకు

నేషనల్ వారి
కాజీర్ స్నో

సినిమా
తార లందరకు
నచ్చినది

ది నేషనల్ ట్రేడింగ్ కంపెనీ, బాంబాయి-2 • మద్రాసు

చందమామ

నంచాలకుడు : 'చక్రపాణి'

ఈ సంచికలోని "యుగధర్మం" [బేతాళ కథ]కు ఆధారం సి. కె. అనందరాజ్ అనేవారు వంపిన కథ. అకారణంగా శిక్ష పొందటానికి యుగధర్మం కూడా కారణభూతమవుతుందని ఈ కథ మనకు బోధిస్తుంది. "కష్టార్థితం" అన్న కథలో కూడా చక్కని నీతి ఉన్నది. కొంచెమే అయినా, స్వశక్తితో సంపాదించటమే పురుష లక్షణం. అలాటి వాడికే డబ్బు పట్ల తగినంత లక్ష్యం కూడా ఉంటుంది. ఈ సంచికతో "భారతచరిత్ర" ముగుస్తున్నది.

సంపుటి 44 జనవరి '69 సంచిక 1

భారత చరిత్ర

ధిల్లీ తిరుగుబాటుదార్ల అధీనం ఆయాక
మూడు వారాలపాటు అలబడి లేదు. కాని
బ్రిటిషువారు ధిల్లీని తిరిగి స్వాధీనం చేసు
కునే ప్రయత్నం ప్రారంభించేలోగా (1857
జూన్ మొదటి వారంలో) గంగ ఎగువనగల
రాష్ట్రాలన్నిటా —రాజపుత్రస్థానంలోనూ,
రోహిల్ ఖండ్ లోనూ, కాన్పూరులోనూ,
లక్నోలోనూ, వారాణసిలోనూ, బీహారు కొన్ని
ప్రాంతాలా—విప్లవజ్వాలలు లేచాయి.
కువార్ సింగ్ నాయకత్వాన సాగిన బీహారు
విప్లవాన్ని విలియమ్ టేలర్ (పట్నా డివిజను
కమిషనరు) అణచాడు. వారాణసి విప్లవాన్ని
అణచిన కర్నల్ నీల్ అనేవాడు, పట్టు
బడిన విప్లవకారులందరినీ హత్య చేశాడు;
తిరుగుబాటుదార్లనేగాక, అనుమానితులనూ,
అల్లరి పిల్లకాయలనూ కూడా బ్రిటిషు అధి
కారులు స్వయంగా ఉరితీశారు. అలహాబాదు
దుర్గం జూను 11న విముక్తమయింది.

విప్లవజ్వాలలు బాగా లేచినది కాన్పూరు,
ధిల్లీ, లక్నోలలో. పంజాబు పాల
కులూ, ప్రత్యేకించి సిక్కునాయకులూ,
కాశ్మీరు పాలకుడు గులాబ్ సింగూ, అనేక
మంది జమీందార్లూ, బ్రిటిషువారి కింద
ఉద్యోగాలు చేస్తున్న భారతీయులూ కలపెసి
పట్ల విశ్వాసంగా ఉన్నారు. విప్లవాన్ని
అదుపులో ఉంచటానికి తోడ్పడినవారు.
సింధియా పాలకుడూ, అతని మంత్రి సర్
దిస్మర్ రావు, హైదరాబాదు మంత్రి సర్
సాలార్ జంగ్, భోపాలు బేగమ్మూ, నేపాలు
మంత్రి సర్ జంగ్ బహదుర్. బ్రిటిషు
సామ్రాజ్యాన్ని కాపాడారన్న కీర్తి సింధి
యాకూ, సర్ సాలార్ జంగ్ కూ దక్కింది.
కాన్పూరు విప్లవకారులకు నాయకుడు
నానాసాహెబ్. వీరు బ్రిటిషువారు నిర్మించు
కున్న రక్షణలను ముట్టడించారు. ఈ రక్ష
ణలలో 400 మంది ఆయుధాలు పట్టగల

వాళ్ళూ, అనేకమంది స్త్రీలూ, పిల్లలూ ఉండి, జూను 8 మొదలు 26 దాకా ఆత్మ రక్షణ చేసుకుంటూ నానా అగచాట్లూ పడ్డారు. తమను సురక్షితంగా ఆలహాబాదుకు వెళ్ళనిస్తామని తిరుగుబాటుదార్లు హామీ ఇచ్చిన మీదట వారు లొంగిపోయారు (జూను 27). కాని బ్రిటిషు సైనికులు కాన్పూరు నుండి పడవలలో ఆలహాబాదుకు బయలుదేరే తరుణంలో అతి తీవ్రమైన కాల్పులు వారిపై జరిగాయి. నలుగురు మాత్రమే ప్రాణాలతో తప్పించుకు పోయారు. రెండు వందల పదకొండు మంది స్త్రీలూ, పిల్లలూ “బీబీఘర్”లో నిర్బంధించబడ్డారు. వారి నందరినీ పధించవలసిందిగా నానా సాహెబూ, తాంతియా తోపి ఉత్తరు విచ్చారు. ఆలహాబాదు, వారాణసి లలో బ్రిటిషువారి ప్రవర్తన కూడా ఇంచు మించు ఇలాగే ఉండింది. ఇది జరిగాక తెల్లవాళ్ళు మరింత అమానుషంగా ప్రవర్తించారు.

ధిల్లీని తిరిగి స్వాధీన పరచుకునేటందుకు జూను 8 న అంబాలా నుంచి బ్రిటిషు సైనికులు వచ్చారు. మీరట్ నుంచి మరి కొంత సేనా, పంజాబు నుంచి కొందరు సిక్కు సైనికులూ కూడా రావటం జరి

గింది. ధిల్లీ విప్లవకారులతో ఘర్షణ ఆరంభమయింది. సెప్టెంబరు 14న ధిల్లీలోని కాశ్మీరు గేటు ధ్వంసమయింది. మరి ఆరు రోజులపాటు తీవ్రమైన పోరాటం జరిగి, చివరకు నగరమూ, రాజభవనమూ బ్రిటిషు వారికి చిక్కాయి. బ్రిటిషు సైనికులు నగరాన్ని కొల్లగొట్టి, అనేక మంది అమాయకుల ప్రాణాలు తీశారు.

నామమాత్రపు పాదుషా అయిన రెండవ బహదూర్ షా, హుమాయూన్ సమాధి వద్ద పట్టుబడి, రంగూన్ కు పంపబడి, అక్కడే 87 వ ఏట మరణించాడు (1862). అతని కొడుకులూ, మనమలూ కాల్చి చంపబడ్డారు.

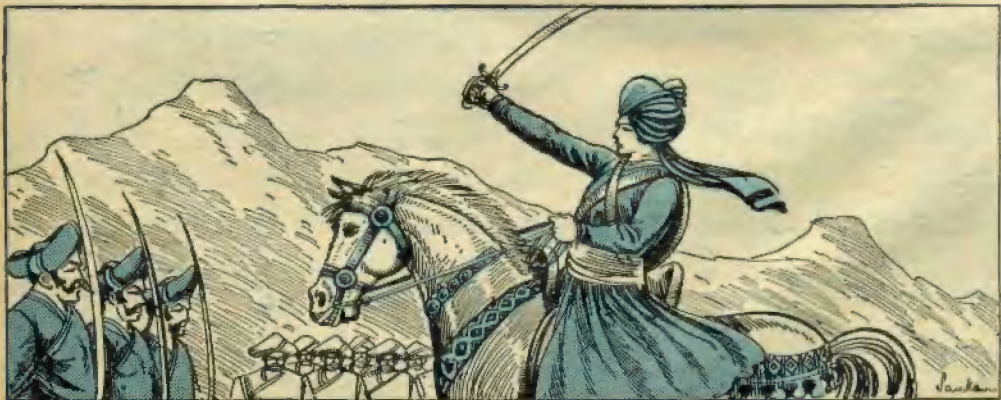

లక్నోలో తిరుగుబాటు మే 30న ప్రారంభమయింది. 1858 మార్చి 21 దాకా ఆ నగరం బ్రిటిషువారి అధీనంలోకి తిరిగి రాలేదు. బ్రిటిషువారు లక్నోను తిరిగి స్వాధీన పరచుకొనటానికి తోడ్పడిన వాడు నేపాలు మంత్రి జంగ్ బహదూర్.

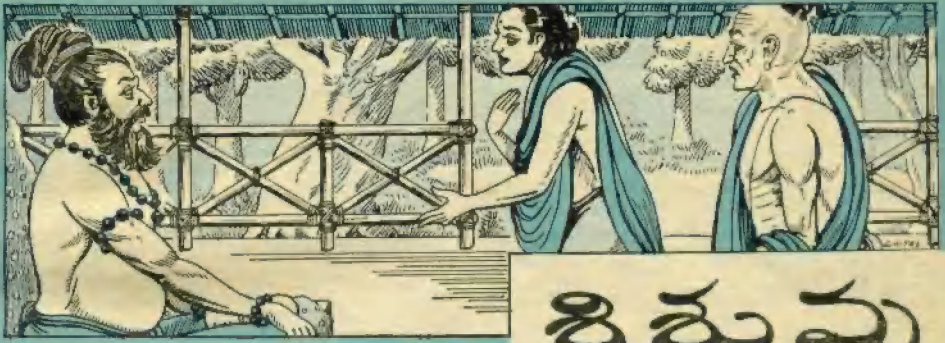
మధ్య భారతంలో తిరుగుబాటుకు నాయకుడు తాంతియా తోపీ అనే మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణుడు. ఇతను 20,000 తిరుగుబాటు సైనికులతో సహా యమునా నది దాటి నానా సాహెబ్ తో కలిశాడు. అయితే 1857 డిసెంబరు 6న బ్రిటిషువారి చేతిలో పరాజయం పొంది, తరిమి వేయబడి, ఝాన్సిరాణి ఆయిన లక్ష్మీ బాయి తో చేరి మధ్య భారతంలో తీవ్రమైన ప్రతిఘటన కొనసాగించాడు. బ్రిటిషు సేనలు 1858 ఏప్రిల్ 3న ఝాన్సిని ముట్టడించాయి.

ఏప్రిల్ 4 రాత్రి ఝాన్సిరాణి కొద్ది మంది అనుచరులతో సహా ఝాన్సి దుర్గాన్ని

విడిచిపెట్టి కల్పి అనే చోటికి వెళ్ళింది. కల్పిని కూడా బ్రిటిషువారు మే 22న పట్టుకున్నారు. ఝాన్సిరాణి నిరుత్సాహ పడక, తాంతియా తోపీని వెంటబెట్టుకుని గ్వాలియర్ పైనపడి, సింధియాను అగ్రాకు తరిమేసింది. సింధియాను ఆతని సేనలు విడిచిపెట్టాయి. నానాసాహెబ్ పేష్వాగా ప్రకటన జరిగింది. ఝాన్సిరాణి, తాంతియా తోపీల వైఖరికి భయపడి బ్రిటిషువారు వారిని నిగ్రహించే ప్రయత్నాలు సాగించారు. వారు గ్వాలియరును జయించారు. 1858 జూన్ 17న యుద్ధంలో, పురుషవేషంలో ఉన్న ఝాన్సిరాణి చనిపోయింది. పరారీ ఆయిన తాంతియా తోపీ మానసింగ్ అనే వాడిద్వారా బ్రిటిషువారికి దొరికిపోయి, ఉరి తీయబడ్డాడు. నానాసాహెబ్ నేపాలు అరణ్యాలలోకి పారిపోయి అక్కడే చనిపోయాడు. 1857 భారత స్వాతంత్ర్య సమరం అలా ముగిసింది.

శిశువు

అంగిరస శాఖకు చెందిన ఒక మునికి కొడుకు పుట్టాడు. అప్పుడు అంగిరసుడు వచ్చి, “ఈ బిడ్డడి బుద్ధికి వార్ధక్యం అంటూ ఉండదు. ఎల్లప్పుడూ శిశువుగానే ఉంటాడు,” అని చెప్పి, శిశువు అని పేరుపెట్టాడు.

శిశువు తన తండ్రి వద్దనే అధ్యయనం చేశాడు. స్వయంగా ఋక్కులు రచించాడు. తన కన్న పెద్దవాళ్ళను కూడా, “బిడ్డా!” అని సంబోధించేవాడు. ఇది చూసి తండ్రి సహించలేక శిశువును అంగిరసుడి వద్దకు తీసుకుపోయి, “వీడు పెద్దల పట్ల అవిధేయుడై మాట్లాడుతున్నాడు,” అని చెప్పాడు.

శిశువు తనను తాను సమర్థించుకుంటూ అంగిరసుడితో, “బిడ్డా, చిన్న, పెద్ద అన్న తారతమ్యానికి అర్థమేమిటి? నాకన్న గొప్పవాడికి నేను చెప్పే అవసరంలేదు. తెలియని

వాడికే చెప్పాలి. చెప్పేవాడు పెద్దవాడు, వినేవాడు చిన్నవాడు,” అన్నాడు.

అంగిరసుడు ఆ మాట విని, “అది నిజమే! ఇతడు చెప్పిన ఈ మాటే ఒక ఋక్కు. ఇతడు వేదవక్తగా జన్మించాడు. ఇతడి దృష్టికి అందరూ పసివాళ్ళే,” అన్నాడు. ఆది మొదలు శిశువును అందరూ గౌరవించారు. శిశువు వ్యర్థ సంభాషణ చేసేవాడుకాదు. అతను నేరు తెరిచి అన్న మాటలన్నీ ఋక్కులూ, సామలూ, మంత్రాలూ అయ్యాయి.

పరుణమహర్షి కొడుకు భృగువు అనేవాడు శిశువు కన్న పెద్దవాడు. శిశువే అందరినీ పసివాళ్ళలాగా సంబోధిస్తుంటే తాను మాత్రం అలా ఎందుకు చేయగూడదనుకున్నాడు. అతను తన కన్న పెద్దవాళ్ళను, “బిడ్డా! పసివాడా!” అని సంబోధిస్తుంటే చూసి నలుగురూ కోప్పడ్డారు.

“బిడ్డలారా, నా కన్న మీరు తెలిసిన వారై ఉంటే నాతో వాదన చెయ్యండి,” అన్నాడు భృగువు.

“వాదం చెయ్యడలుచుకుంటే అంగిరసుడితో వాదించి, శిశువు లాగే ఆయన ఆశీర్వాదం పొందు,” అని పెద్దలు భృగువుతో చెప్పారు.

భృగువు అంగిరసుడి వద్దకు వెళ్ళి, “అబ్బాయీ, అంగిరసుడా! నాతో వాదించి, నాకన్న తెలివిగల వాడవని నిరూపించుకోగలవా?” అని అడిగాడు.

“వాదనకు వచ్చే ముందు నాలుగు దిక్కులలోనూ ఏమున్నదీ చూసి వచ్చావా,

నాయనా?” అని అంగిరసుడు భృగువు నడిగాడు.

“నువు చూసి వచ్చావా?” అని భృగువు ఎదురు ప్రశ్న వేశాడు.

“మాశాను. నువు కూడా వెళ్ళి చూసిరా. ఆ తరవాత వాదించుకుందాం,” అన్నాడు అంగిరసుడు.

భృగువు సరేనని ముందు తూర్పు దిక్కుగా వెళ్ళాడు. అక్కడ కొందరు క్రూరులు మనుమలను సరికి, “ఇది నాది! ఇది నాది!” అంటూ పంచుకుంటున్నారు.

“మీ రెండు కిలా చేస్తున్నారా?” అని భృగువు ఆ క్రూరులను అడిగాడు.

“కిందటి జన్మలో విళ్ళు మమ్మల్ని ఇలాగే సరికి పంచుకున్నారు. ఇప్పుడు మేం విళ్ళని అదే చేస్తున్నాం,” అన్నారు క్రూరులు.

“ఇలా జరగకుండా చేసే మార్గ మేమిటి?” అని భృగువు వాళ్ళను మళ్ళీ అడిగాడు.

“వెళ్ళి అంగిరసుణ్ణి అడుగు,” అన్నారు క్రూరులు.

భృగువు అక్కడి నుంచి దక్షిణానికి వెళ్ళాడు. అక్కడ కూడా అలాటి దృశ్యమే కనిపించింది. పడమటికి పోతేనూ, ఉత్తరానికి పోతేనూ కూడా అదే దృశ్యం కనిపిం

చింది. ఉత్తరదిక్కు నుండి ఈశాన్యంగా అతను తిరిగి వస్తుండగా, భృగువుకు ఇద్దరు స్త్రీలు కనిపించారు. ఒకతె దేవతా స్త్రీలా గున్నది, రెండవది వికారస్వరూపంతో ఉన్నది. ఆ ఇద్దరి మధ్యా ఒక భయం కరాకారు డున్నాడు. వాడి కళ్ళు పసుపు రంగులో ఉన్నాయి. వాడి చేతిలో దుడ్డు కర్ర ఉన్నది.

ఈ దృశ్యం కూడా భృగువుకు అర్థం కాలేదు. అతను అంగిరసుడి వద్దకు తిరిగి వచ్చి, తాను చూసి అర్థం చేసుకోలేక పోయిన విషయాలను ఆయనతో చెప్పటానికి బంకుతూ నిలబడ్డాడు.

అతన్ని చూసి అంగిరసుడు, "నాలుగు దిక్కులా ఏమున్నదీ చూసి వచ్చినట్టున్నావు. అవి ఏమిటో, వాటికి విరుగుడేమిటో తెలుసుకుంటే నీకు శాంతి లభిస్తుంది," అన్నాడు.

"నేను చూసిన దేదీ నాకు అర్థం కాలేదు. వాటి అర్థం మిమ్మల్నై అడిగి తెలుసుకోమన్నారు," అన్నాడు భృగువు.

"అయితే నువ్వు వెళ్ళి శిశువును అడుగు. అతను చెబుతాడు," అన్నాడు అంగిరసుడు.

భృగువు శిశువు వద్దకు వెళ్ళి, తాను చూసిన దృశ్యాలు చెప్పి, అర్థం అడిగాడు.

శిశువు ఇలా చెప్పాడు:

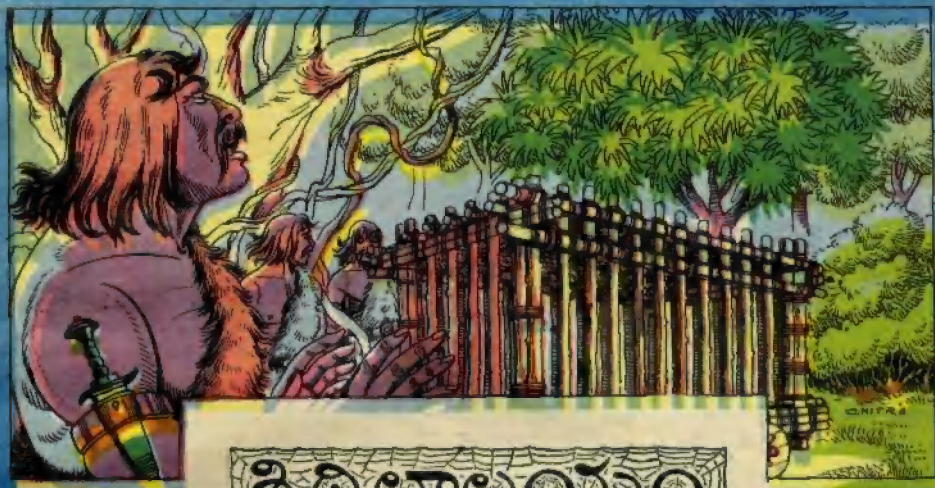
"నువ్వు తూర్పు దిక్కున చూచిన క్రూరులు చెట్లు. యజ్ఞకర్మ తెలియని మానవులు తమ స్వార్థం కొరకు చెట్లనూ, కొమ్మలనూ, పూలనూ, కాయలనూ సరికి నందువల్ల ఆ చెట్ల చేత నరకబడుతున్నారు. ఇది జరగకుండా ఉండాలంటే అగ్నిలో చెట్ల

సమిధలు వేసి యజ్ఞకర్మ చేయాలి. దక్షిణాన నీకు కనిపించిన క్రూరులు పశువులు. స్వార్థపరులై పశువులను వధించిన మనుషులను అవి ఇప్పుడు శిక్షిస్తున్నాయి. దీనికి విరుగుడు యజ్ఞంలో పశువులను బలి చెయ్యటమే. పడమట నీకు కనిపించిన క్రూరులు ఓషధులు. వాటిని కూడా యజ్ఞంలో హోమం చేస్తే దోషం ఉండదు. ఉత్తర దిక్కున నీకు కనిపించిన క్రూరులు జలాలు. వాటిని కూడా యజ్ఞ జలాలుగా వినియోగిస్తే దోషం పోతుంది. ఇంటికి తిరిగి వస్తూ నువ్వు చూసిన స్త్రీలు శ్రద్ధా, అశ్రద్ధా. వారి మధ్య నున్నవాడు క్రోధమూర్తి. యజ్ఞ కర్మయందు శ్రద్ధ ఉంచి, అశ్రద్ధను చేరనివ్వనివాడు క్రోధాన్ని జయించి బాగుపడగలుగుతాడు."

శిశువు వద్ద ఈ విషయాలు తెలుసుకున్న అనంతరం భృగువు తన గర్వాన్ని విడిచి పెట్టి, గొప్పవాడయ్యాడు.

శిథిలాలయం

13

[పూజారి ప్రోత్సాహంతో చెంచునాయకుడూ, అతడి అనుచరుల్లో, శిఖిముఖి వాళ్ళమీద హఠాత్తుగా దాడిచేశారు. విక్రమకేసరి, చెంచునాయకుణ్ణి గుర్రం మీది నుంచి పడగట్టి, గుర్రాన్ని శిఖిముఖి, నాగుమల్లులకు ఒప్పచెప్పాడు. చెంచులు గుర్రం మీదినుంచి జారి పడిన నాగుమల్లిని అరణ్యంలోని ఒక పులిబోను దగ్గరకు తీసుకుపోసాగారు. తరవాత—]

చెంచులు నాగుమల్లిని పులిబోను దగ్గరకు తీసుకుపోయి, దాని పక్కగా నేల మీద పడుకోబెట్టారు. నాగుమల్లికి యింకా స్పృహ రాలేదు. చెట్టు మీది నుంచి యిధంతా చూస్తున్న శిఖిముఖికి ఒక్క క్షణంపాటు, మల్లిని పులిబోనులో ఎరగా పెడతారేమో అన్న భయం కలిగింది. కాని, అంతలోనే అతడికి చెంచునాయకుడైన బడే చెంచు అన్న మాటలు గుర్తుకు వచ్చినై. వాడు ఆమెను బందిగా చేసి, ఆమె తండ్రి అయిన సవరగండుపోతు నుంచి ధనం గుంజాలని చూస్తున్నాడు. కాని, వాడి అనుచరులు మల్లిని పులిబోను దగ్గర ఎందుకు దించారు?

శిఖిముఖి యిలా ఆలోచిస్తున్నంతలో, చెంచువాళ్ళల్లో ఒకడు చుట్టూకలయచూసి, పెద్దగా గొంతెత్తి, "బూతాలదొరా!" అని కేక పెట్టాడు.

‘చం ద మా మ’

ఈ త్తరక్షణంలో పులిబోనును వెనకవున్న గుబురు చెట్లల్లోంచి, "ఎవర్రావాడు? చారలమెకాన్ని బెదరకొడుతున్నావా? నిలువునా పాతేస్తాను! పో అక్కణ్ణించి," అన్న జవాబు వచ్చింది.

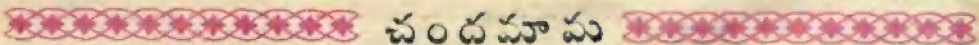
చెంచులు ఆ జవాబుకు బెదిరిపోయి అటు మాసెంతలో చెట్ల కొమ్మల్లోంచి ఊడల సాయంతో, నల్లగా, పొట్టిగా, బక్క చిక్కి వున్న వాడెకడు నేల మీదికి దిగాడు. వాడి మెడలో ఎముకల దండ ఒకటి వున్నది, చేతిలో వంకర బింకరగా వున్న పాడవాటి కర్ర ఒకటి పట్టుకుని వున్నాడు. వాడు చెంచు దయ్యాలపాతు.

దయ్యాలపాతు పులిబోనును సమీపిస్తూనే, నేల మీద పడి వున్న నాగుమల్లి కేసి అశ్చర్యంగా చూస్తూ, "ఎవర్రాయిదీ, దేవతా పిల్లలా వుంది? ఎందు కిక్కడికి తీసుకొచ్చారు? ఎవరు చంపారు?" అని ప్రశ్నించాడు.

చెంచుల్లో ఒకడు జరిగిందంతా అతడికి చెప్పి, "బడేదొర యీ పిల్లని అకాశగుహ దగ్గరకు తీసుకురమ్మన్నాడు. కాని, చాలా సేపుగా కడలా మెదలక పడున్నది. చచ్చి పోయిందేమో అని భయంగా వున్నది. దొర మా ప్రాణాలు తీసేస్తాడు," అన్నాడు వణికిపోతూ.

భూతాలరాయుడు, నాగుమల్లి ముక్కు పుటాల దగ్గర నేలుపెట్టి చూసి, "చావ లేదు, ప్రాణం వున్నది. గుర్రం మీంచి పడ్డ పాటుకు ప్రాణం కడబట్టింది. మందూ మంత్రం వేసి యిప్పుడు మెళ్ళుకువ తెప్పించామో — మీ కందకుండా పారిపోతుంది. ఇదుగో, యీ భస్మం తీసుకోండి. అకాశ గుహ చేరిం తరవాత ముక్కు దగ్గర పెట్టండి. నాలుగు తుమ్మి లేచి కూచుంటుంది," అని సదుం గుంచి వేలాడుతున్న సంచీలోంచి, ఒక పొట్లం తీసి చెంచు వాడికి యిచ్చాడు.

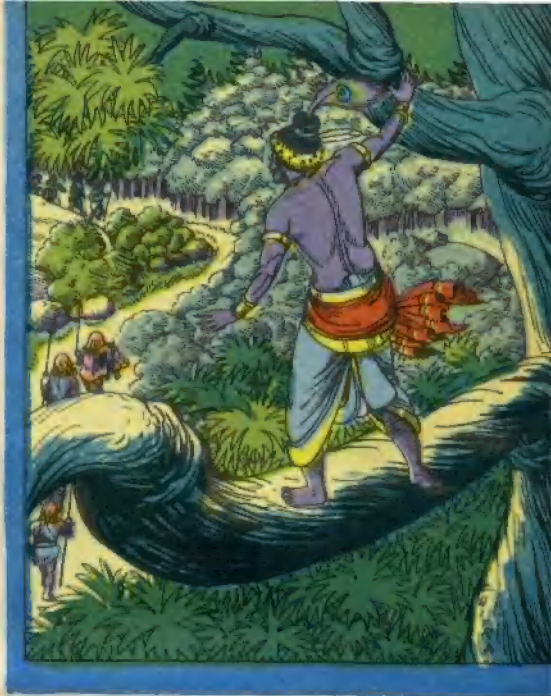
చందమామ

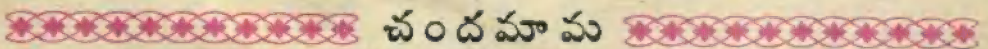

చెంచువాడు ఆ పాట్లం తీసుకుని రొండిన దేవుకుని, రెండోవాణ్ణి హెచ్చరించాడు. ఇద్దరూ కలిసి నాగుమల్లిని తిరిగి భుజాన వేసుకుని బయలు దేరారు. ఇదంతా చూస్తున్న శిఖిముఖికి నాగుమల్లిని వాళ్ళ బారి నుంచి రక్షించటం చాలా తేలిక అన్న ధైర్యం కలిగింది. అతడు నాగుమల్లిని ఎత్తుకు పోతున్న చెంచులను మధ్య మార్గంలో అటకాయించా లనుకున్నాడు.

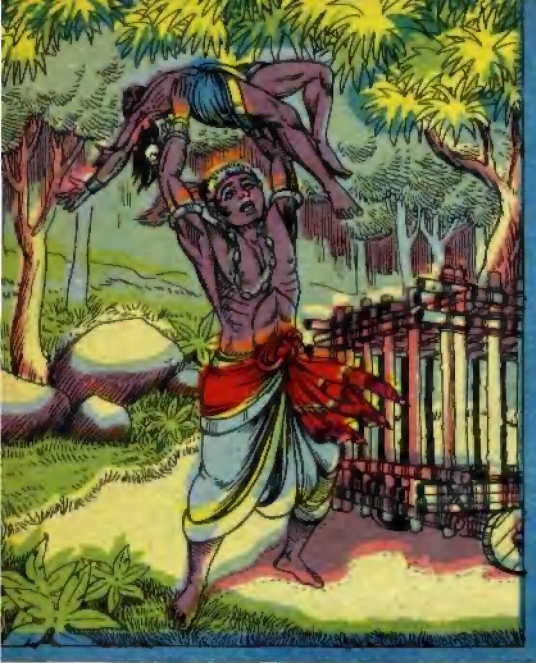
శిఖిముఖి తన వెంట వున్న శబరుడితో తాను తిరిగి వచ్చేవరకూ, చెంచు భూతాల రాయుణ్ణి ఒకంట కనిపెట్టి వుండమని చెప్పి, చెట్ల కొమ్మల మీదుగా ముందుకు కొంత దూరం పోయేసరికి, గండశిలల దగ్గిర తమను ఎదుర్కున్న చెంచులు కొందరు, నాగుమల్లిని ఎత్తుకుపోతున్న వాళ్ళను సమీపిస్తూండటం అతడి కంటబడింది. ఆ దృశ్యం చూస్తూనే శిఖిముఖి నిరుత్సాహ పడిపోయాడు. ఇందర్ని ఎదిరించి నాగు మల్లిని రక్షించటం సాధ్యమయేది కాదని అతడు నిర్ణయించుకున్నాడు. విక్రమకేసరి వెంట తీసుకువచ్చే శబరుల సహాయంతో, తాను చెంచునాయకుడి ఆకాశగుహను ముట్టడించటం ఒక్కటే, నాగుమల్లిని రక్షించటానికి మిగిలిన మార్గం...

విక్రమకేసరి వచ్చేవరకూ తాను చేతులు ముడుచుకు కూర్చోవలసిందే అను కున్నాడు, శిఖిముఖి. అంతలో అతడికి భూతాలరాయుడూ, పులిబోనూ గుర్తుకు వచ్చినై. అటవికుల్లో ఒకడుగా అతడికి, అలాంటి జాతివాళ్ళ మీద మంత్రతంత్రాలు విరిగిన వ్యక్తులు చలాయించే అధికారం గురించి బాగా తెలుసు. చెంచు భూతాల రాయుణ్ణి కాస్త హడలకొట్టి, పీలయితే అతడి ద్వారా కొంత సహాయం సంపాదించా లనుకున్నాడు, శిఖిముఖి. ఆ వెంటనే అతడు నిశ్శబ్దంగా చెట్ల కొమ్మల్లో కదిలి, పులి బోను వున్నచోటుకు వచ్చాడు.

భూతాలరాయుడు ఒక చిన్న మేకను, మెడతాడు పట్టుకుని బోనుదగ్గరకు లాక్కురా ప్రయత్నిస్తున్నాడు. కాని అది అదుస్తూ అటూయిటూ గెంతుతున్నది. శిఖిముఖి కొద్దిసేపు యిదంతా చూసి, పులిలా పెద్దగా ఒక్కసారి గొండుపెట్టి, చెట్ల కొమ్మల్లోంచి వేగంగా భూతాలరాయుడి ముందు దూకాడు.

భూతాలరాయుడు అదురుకుని కేక పెట్టి పారిపోబోయినవాడల్లా, తన ముందు దూకినది పులి కాదనీ, శబరయువకుడనీ చూసి, వంకరకర్ర పైకెత్తుతూ, "ఎవడ్రా నువ్వు? చెంచు దయ్యాలపోతుతోనే పరాచ

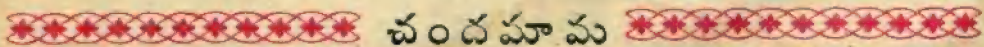
కాలా? నిన్ను మారేడుకాయలో దట్టించి ముక్కుపాడుంకింద పీల్చేస్తాను," అన్నాడు రౌద్రంగా.

శిఖిముఖి ఏమీ మాట్లాడకుండా, ఎడమ చేత్తో అతడి చేతిలోంచి కర్ర లాక్కుని, కుడిచేత్తో అతడి జుట్టు వడిసి పట్టుకున్నాడు. భూతాలరాయుడు పట్టు విడిపించుకునేందుకు పెనుగులాడుతూ, "ఎవడ్రా నువ్వు, వెలికుంకా! బతుకు మీద రోకావా, ఏం? నే నెవర్ననుకున్నావ్? బడేచెంచు ముతావాణ్ణి, ఆ చెంచు తరవాత అంతవాణ్ణి, పదులు!" అన్నాడు.

శిఖిముఖి పెద్దగా నవ్వి, "నువ్వెవడివైతే నాకేం, దయ్యాలపోతూ? ఒక మాటచెప్పు; ఈ పక్కనే నీటిమడుగు చూశాను. పులి ఏ వేళప్పుడు దప్పిక తీర్చుకునేందు కక్కడికి వస్తుంది?" అని ప్రశ్నించాడు.

భూతాలరాయుడు ఆ ప్రశ్న వింటూనే కళ్ళెర్రచేసి, "ఎవడ్రానువ్వు, నన్ను ప్రశ్నలడగటానికి? జుట్టు పదులు ముందు!" అంటూ హుంకరించాడు.

"అయితే నిన్ను ఏం ప్రశ్నలడగను, అంతా ఆ పెద్దపులే చూసుకుంటుంది!" అంటూ శిఖిముఖి, దయ్యాలపోతును నడుం పట్టుకుని పైకెత్తి పులిబోను దగ్గరకు తీసుకు

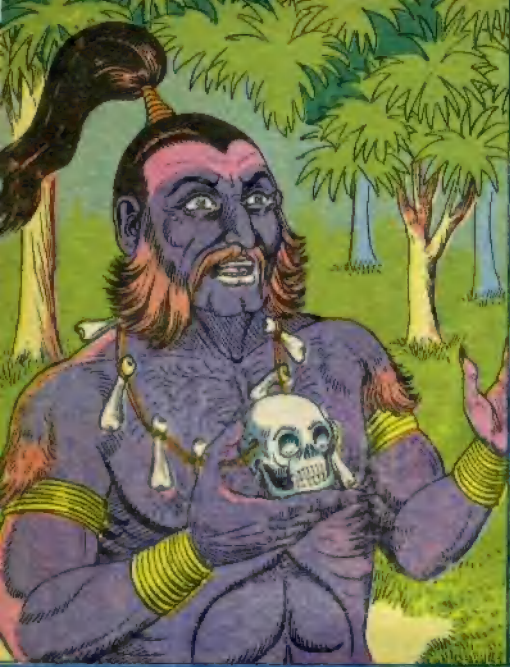
పోయి, "మేక బదులు నిన్ను పులికి ఎరగా పెడుతున్నాను, తెలిసిందా?" అంటూ అంటూ భూతాలరాయుడు, శిఖిముఖికి బొనులోకి తోయబోయాడు. ప్రాణాచారం వదిపొయాడు.

భూతాలరాయుడు గడగడ వణికిపోతూ, శిఖిముఖి అతణ్ణి లేవమని చెప్పి, "నువ్వెవరో తెలియక దూషించాను, "నవరగండుపోతు కూతుర్ని మీవాళ్ళు క్షమించు! నన్ను పులికి అహరంగా బలవంతంగా ఎత్తుకుపోయారు; నువ్వు వెయ్యకు. బతికున్నాళ్ళూ నీకు సేవ చూశావుగదా? ఆమెను యీ రాత్రే నేను చేస్తాను," అంటూ బావురుమన్నాడు. కాపాడదలిచాను. ఎలా అని అడక్కు.

శిఖిముఖి, అతణ్ణి వదిలి, "అలా అయితే కాని, నువ్వొకటి చేయాలి. మీ ఆకాశగుహ నిన్ను పెద్దపులికి మేతగా వెయ్యను. బతి కున్నాళ్ళూ నాకు సేవచేయ నవసరం ముందుండే గుడిశల చుట్టూ పున్న కంచె లేదు, ఒక్క ఇరవైనాలుగంటలు నేచెప్పి ద్వారాన్ని యీ రాత్రికి తాళ్ళతో లోపలి నుంచి బంధించకుండా అట్టే పెట్టాలి. సట్టు చెయ్యి, చాలు," అన్నాడు. గండుపోతు కూతుర్ని ఆ ద్వారానికి సాధ్య

వాత దాన్ని నీకు తిరిగి యిచ్చేస్తాను," అన్నాడు శిఖిముఖి, ఎముకల దండను చేత్తే గట్టిగా పట్టుకుని.

భూతాలరాయుడు లబలబ లాడిపోతూ, "ఈ మహాత్తు గల దండలోనే వుంది, నా మంత్రశక్తంతా! అది మెళ్ళో లేకపోతే నేను చిల్లిగవ్వకు మారను. చెంచులంతా నన్ను కొండగబ్బిలాని కన్న హీనంగా చూస్తారు," అన్నాడు.

"సరే, ఆడిన మాట తప్పవుగదా? జాగ్రత్త. మోసం చేయాలని ప్రయత్నించావే, నిన్నేదో ఒకనాడు పట్టుకుని పెద్ద పులికి అహరంగా వేస్తాను," అన్నాడు శిఖిముఖి.

"మూడు కోట్ల కొండదయ్యాలూ, ఆరు కోట్ల అరణ్యభూతాలూ సాక్షిగా చెప్పుతున్నాను; నేను అన్నమాట నిలబెట్టుకుంటాను," అన్నాడు భూతాలరాయుడు.

"అలా అయితే, నువ్వు మీ ఆకాశగుహకు వెళ్ళిపో. నాగుమ్మలికి ఎలాంటి హాని జరక్కుండా చూడు. ఈ బోను సంగతి నే చూస్తాలే," అన్నాడు శిఖిముఖి.

"చిత్తం, అలాగే పోతాను. అసలు నేను ఎక్కువగా వుండేది యీ అరణ్యంలోనే. ఆ కనబడే మాను వెనకే నా గుడిశ వున్నది.

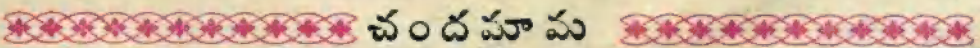
మైనంత దగ్గరగావున్న గుడిశలో వుంచాలి. ఈ పనులు చేయగలవా?" అన్నాడు.

"చిత్తం. నీ ఆజ్ఞ శిరసావహిస్తాను. చెంచు ముతాలో నా మాటకు తిరుగు లేదు," అన్నాడు భూతాలరాయుడు.

"అది నిజమేకావచ్చు. కాని, నువ్వు అన్నమాట నిలుపుకోపోతే? నన్ను మోసం చేస్తే?" అని ప్రశ్నించాడు, శిఖిముఖి.

"ఆకాశదేవర మీద ఒట్టేస్తున్నాను, సరా?" అంటూ భూతాలరాయుడు మెళ్ళో వున్న ఎముకల దండను కళ్ళకద్దుకున్నాడు.

"అలా అయితే ఆ దండను నా దగ్గర యిచ్చిపో. నువ్వు చెప్పినట్టు చేస్తే, ఆ తర

చందమామ

సెలవు," అంటూ భూతాలరాయుడు అక్కణ్ణించి బయలుదేరాడు.

శిఖిముఖి చెట్టెక్కి భూతాలరాయుడు ఎటు పోతున్నదీ పరీక్షగా చూసి, వాడు ఆకాశగుహ కేసే పోతున్నట్టు తెలుసుకుని, చెట్టుదిగి వచ్చాడు. తరవాత అతడు మేకను బోనులో కట్టివేసి, అంతవరకూ రహస్యంగా చెట్టు మీదవున్న శబరుణ్ణి కేకవేశాడు. వాడు చెట్టుదిగి రాగానే, శిఖిముఖి వాణ్ణి వెంట బెట్టుకుని, భూతాలరాయుడు చెప్పిన గుడి ఇల్లో విమున్నదో చూసేందుకు వెళ్ళాడు.

గుడిఇల్లో శిఖిముఖికి కొన్ని పులితోళ్ళూ, ఎలుగుచర్మాలూ గోడకు వేళ్ళాడుతూ కనిపించినై. నడిమింటి గుంజకు వున్న కొయ్య మేకులకు కొన్ని కపాలాలు తగిలించబడి వున్నయ్. శిఖిముఖి వాటిని పరీక్షించి చూసి, ఒక పులితోలునూ, ఒక కపాలాన్ని తీసుకున్నాడు. రాత్రికి చెంచుముతా పుండే ప్రాంతానికి వెళ్ళినప్పుడు, వాటితో కొంత అవసరం కలిగవచ్చన్న ఆలోచన అతడి కళ్ళులిగింది.

సూర్యాస్తమయానికి కొంచెం ముందుగా విక్రమకేసరి యాభై అరవైమంది అనుచరులతో శిఖిముఖి వున్నచోటుకు వచ్చాడు. వాళ్ళల్లో సవరలూ, శబరులూ కూడా

వున్నారు. శిఖిముఖి, విక్రమకేసరికి అతడు లేనిసమయంలో జరిగినదంతా చెప్పి, "ఆ దయ్యాలపోతు అన్నమాట నిలబెట్టుకుంటాడన్న పూర్తి సమ్మతం నాకున్నది. అందువల్ల మనం అయిదారుగురం రాత్రికి వాళ్ళ గుడిఇల్లో జొరబడి నాగుమల్లిన విడిపించుకు రావచ్చు. అలాకాక మనం గుంపుగా వెళ్ళి వాళ్ళ మీద దాడి చేస్తే, అనవసర రక్తపాతమే కాక, కోపంకొద్దీ చెంచులు నాగుమల్లి కేదైనా హని కలిగించవచ్చు," అన్నాడు.

"ఈ ఆలోచన బావుంది. ఒకటి మాత్రం మరిచిపోకు. మన ప్రధాన శత్రువు శిఖి

లాలయ పూజారి! వాడే యీ దుర్మార్గుల కన్నిటికీ కారకుడు. వాడి సంగతే నీవు మరిచినట్టున్నది,” అన్నాడు విక్రమకేసరి.

“వాణ్ణి పట్టుకునే ప్రయత్నంలోనే గదా, మనం యీ చిక్కులో పడింది. వాణ్ణిలా మరుస్తాను? వాడి రాత్రి కంటబడ్డాడో నూకలు చెల్లినవాడికిందే లెక్క!” అన్నాడు శిఖిముఖి పళ్ళుకొరుకుతూ.

ఆ తరవాత వాళ్ళిద్దరూ కొంతసేపు సంప్రతింపులు జరిపి, మొత్తం అనుచరుల్ని వెంటబెట్టుకుని అకాశగుహ ప్రాంతానికి వెళ్ళేట్టూ, అక్కడికి చేరిం తరవాత ఒక పదిమందితో మాత్రం ముందుగా చెంచుల గుడిశెల దగ్గరకు పోయి, పరిస్థితుల్ని బట్టి అవసరం అయితే తతిమ్మావాళ్ళ సహాయం కూడా తీసుకునేట్టూ నిర్ణయించుకున్నారు.

సూర్యాస్తమయం అవగానే అందరూ అరణ్యమార్గాన చెంచుల నాయకుడుండే కొండప్రాంతానికి బయలుదేరారు. ఒక

పావుగంట కాలం గడిచేసరికి వాళ్ళకు వెనక వైపు నుంచి పులి పెద్దగా గాండ్రించిన ధ్వని విసబడింది. ఆ ధ్వని వింటూనే అందరికన్న ముందు నడుస్తున్న శిఖిముఖి అగి, “దయ్యాలపోతు పెట్టిన బోనులో పెద్దపులి పడినట్టుంది. మీలో అయిదారు గురు పోయి బోనుతో సహా దాన్ని లాక్కు రండి. అవకాశం దొరికితే చెంచుల్ని కొండ మీది నుంచి కింది లోయల్లోకి గెంతిద్దాం,” అని చెప్పాడు.

శిఖిముఖి యిలా చెప్పగానే, పదిపన్నెండు మంది శబరులు వెనుదిరిగి బోను దగ్గరకు పరిగెత్తారు. అతడు పూహించినట్టు పెద్దపులి బోనులో చిక్కుకుని, బయటపడే మార్గం లేక పెద్దగా అరుస్తూ నానా హంగామా చేస్తున్నది. చిన్న కొయ్యవక్రాల మీద కట్టిన ఆ బోనును శబరులు తాళ్ళ సాయంతో, శిఖిముఖి వున్న చోటుకు యీడ్చుకు పోసాగారు.

—(ఇంకా వుంది)

యుగధర్మం

పట్టువదలని విక్రమార్కుడు చెట్టు పద్దకు తిరిగి వెళ్ళి, చెట్టు పై నుంచి శవాన్ని దించి భుజాన వేసుకుని, ఎప్పటిలాగే మౌనంగా శ్మశానం కేసి నడవసాగాడు. అప్పుడు శవం లోని బేతాళుడు, "రాబా, ఈ కలికాలంలో మంచికి చోటులేదు. ఆ సంగతి నీకు గుర్తు చెయ్యటానికి రామశాస్త్రి అనే వాడి కథ చెబుతాను. శ్రమతెలియకుండా విను," అంటూ ఇలా చెప్పసాగాడు:

ద్వాపరయుగం ముగిసి, కలి అడుగు పెట్టిన దినాలలో ఒక కుగ్రామంలో ఒక బ్రాహ్మణ కుటుంబం ఉండేది. బ్రాహ్మణ దంపతులకు రామశాస్త్రి అని ఒక్కడే కొడుకు. రామశాస్త్రి తండ్రి పారోహిత్యం చేసి పాట్లపొసుకున్నాడు. తండ్రికి వాస్తవ్యం వచ్చాక, ఆ పని రామశాస్త్రి పైస పడింది.

ఒకనాడు రామశాస్త్రి ఒక ఇంట పెళ్ళి చేయించటానికి దూర గ్రామం వెళ్ళాడు

బేతాళ కథలు

పెళ్ళి పూర్తి అయింది. రామశాస్త్రి సుష్టుగా భోజనం చేసి, పెళ్ళివారు ఇచ్చిన సంభావనా, కానుకలూ, దానాలూ తీసుకుని స్వగ్రామానికి బయలుదేరాడు. వైశాఖ మాసపు ఎండ మహా తీవ్రంగా ఉన్నది. విందు భోజనంలో నెయ్యి జాస్తిగా తాగిన కారణంచేత రామశాస్త్రికి నేరు ఆర్చుకుపో సాగింది. ఎంత దూరం వెళ్ళినా ఒక బావి గాని, చెరువుగాని శాస్త్రికి కనిపించలేదు.

అయితే దారిలో ఒక చెరుకుతోట కనిపించింది. తోటకు సంబంధించిన వారెవరైనా కనిపిస్తే, వారి నడిగి ఒక చెరుకు దంటు పుచ్చుకుని, దానితో తన దప్పిక

తీర్చుకుందా మనుకున్నాడు రామశాస్త్రి, కాని అక్కడ ఎవరూ కనిపించలేదు.

ముందు ప్రాణాన్ని నిలుపుకోవటం అన్ని ధర్మాలలోకి గొప్పది గనక రామశాస్త్రి ఒక చెరుకుగడ విరిచి, దాన్ని తిని, దాని రసంతో దప్పిక తీర్చుకుని, పోయే ప్రాణాన్ని నిలబెట్టుకున్నాడు. తీరా ప్రాణం నిలిచాక అతనికి అనుమానం వచ్చింది. తాను చేసినది దొంగతనం కాదా? చెరుకు తోట ఎవరిదో తెలీదు. ఒక చెరుకుగడ విరిచి, తిని, తాను తోటగలవారికి కొంత నష్టం కలిగించాడు. కనీసం చెరుకుగడ విలువ తాను అచ్చుకోవటం తన విధి. ఇలా అనుకుని రామశాస్త్రి, ఒక రాగిమాడ చెరుకుమోడు మీద ఉంచి, తిరిగి తన దారిపట్టాడు.

ఇదంతా అదృశ్యంగా ఉండి గమనించిన కలిపురుషుడు ఒక అస్పృశ్యుడి రూపం ధరించి, రామశాస్త్రి వెనకనే నడిచి రాసాగాడు. ఇది గమనించని రామశాస్త్రి, ఇంటికి చేరుకుని, కాళ్ళు కడుక్కునేటందుకు నీళ్ళు తెమ్మని తల్లిని కేకవేశాడు.

తల్లి చెంబుతో నీళ్ళు తెచ్చి, తన కొడుకు వెనకనే నిలబడి ఉన్న కలిపురుషుణ్ణి చూసి, "వాడెవడా?" అని రామశాస్త్రిని అడిగింది. రామశాస్త్రి వెనక్కు తిరిగి కలి

పురుషుణ్ణి చూసి అశ్చర్యపోయాడు. వాడు తన వెనక ఎందుకు వచ్చాడో అతనికి అర్థం కాలేదు.

రామశాస్త్రి తల్లి అడిగిన ప్రశ్నకు కలి పురుషుడే జవాబు చెబుతూ, "నేను కల్లు దీసే కాలిగాణ్ణి, అమ్మగారూ. ఈ అయ్యగారు దారిలో నా దగ్గర కల్లు తీసుకుని తాగి, డబ్బుల కొసం ఇంటికి రమ్మన్నారు. అందుకని వెంట వచ్చాను," అన్నాడు.

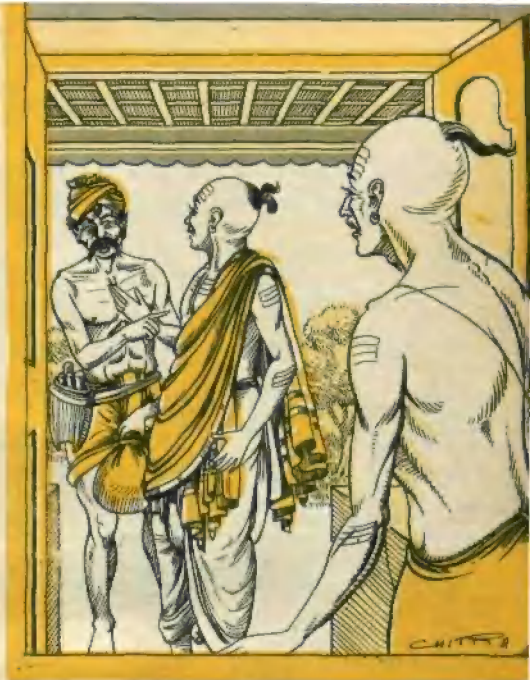
"అయ్యో, దైవమా!" అని రామశాస్త్రి తల్లి మూర్ఛపోయింది.

ఇంతలో రామశాస్త్రి తండ్రి బయటికి వచ్చి, "ఏమిటది? ఏమైంది?" అన్నాడు. ఆయన తన భార్యను లేవనెత్తుతూ, "ఏం జరిగిందిరా?" అని కొడుకును అడిగాడు.

రామశాస్త్రి నోరు మెదిపేలోపల కలి పురుషుడు, "ఆయనైమడుగుతారు? నన్నడ గండి, చెబుతా!" అంటూ ముందు చెప్పిన మాట చెప్పాడు.

రామశాస్త్రి తండ్రి మండిపడి, "నా కొడుకేమిటి? కల్లు తాగడ మేమిటి? నువ్వే తాగి వచ్చి, పేలుతున్నావు," అన్నాడు.

కలిపురుషుడు తొణకక, "అబద్ధ మాటలానికి నాకేం పని? నా మాట నమ్మకం లేకపోతే నీ కొడుకు చేత ఇంత ఉప్పు తిని

పించు. తాగిన కల్లంతా కక్కేస్తాడు. నిజం దానంతట అదే బయటపడుతుంది," అన్నాడు. తండ్రి లోపలికి వెళ్ళి, ఇంత ఉప్పు తెచ్చి రామశాస్త్రి చేత తినిపించాడు. ఉప్పు మూలాన రామశాస్త్రికి వాంతి అయింది. ఈలోపల రామశాస్త్రి తాగిన చెరుకు పానకం పొట్టలో పులిసిన కల్లువాసన కొట్టింది.

తమ కొడుకు నిజంగానే కల్లు తాగాడన్న సమ్మకం రామశాస్త్రి తల్లిదండ్రులకు ఏర్పడి పోయింది. రామశాస్త్రితో తండ్రి, "నీవంటి గుణవంతుడు లేడని నేను చాలా గర్వపడుతూ వచ్చాను. మన కులానికి, మనానికి అప్రతిష్ట! కలిగించేపని చేశావు. ఇక నుంచి

మాకు కొడుకూలేడు, నీకు తల్లిదండ్రులూ లేరు. నువ్వు ఆ అస్పృశ్యుడితోనే వెళ్ళిపో!" అంటూ, భార్యతో సహా ఇంట్లోకి వెళ్ళి పోయి, తలుపు మూసేశాడు.

రామశాస్త్రికి దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది. ఏ పాపమూ చెయ్యని తన పైన ఈ నింద ఎలా వచ్చింది? తాను ఎన్నడూ ముఖమైనా చూడని అస్పృశ్యుడు తనపై ఈ అభాండం ఎందుకు చేశాడు? అతని కేమీ అంతు బట్టలేదు. అతను, వెళ్ళిపోతున్న కలిపురు మడి వెంటబడి, "అయ్యా, నువ్వెవరు? నేను కల్లు తాగానని నా తల్లిదండ్రులతో ఎందుకు అబద్ధం చెప్పావు? నేను నీ కేం ద్రోహం చేశాను? ఎలాటి పాపమూ చెయ్యని నాకు కులభ్రష్టత్వపు శిక్ష ఎందుకు విధించావు?" అని అడిగాడు.

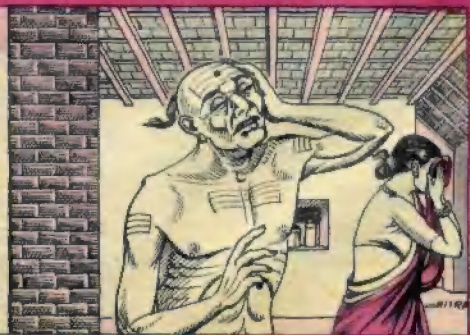
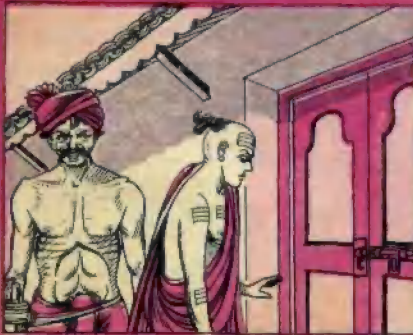
కలిపురుమడు రామశాస్త్రి కేసి తేరిపార జూసి, "నువ్వు మహా పాపం చేశావు. అందుకే నీకి శిక్ష విధించాను. నీ మనసు

పరీక్షించి చూసుకో, నువ్వు చేసిన పాపం తెలుస్తుంది," అని అంతర్ధానమయ్యాడు.

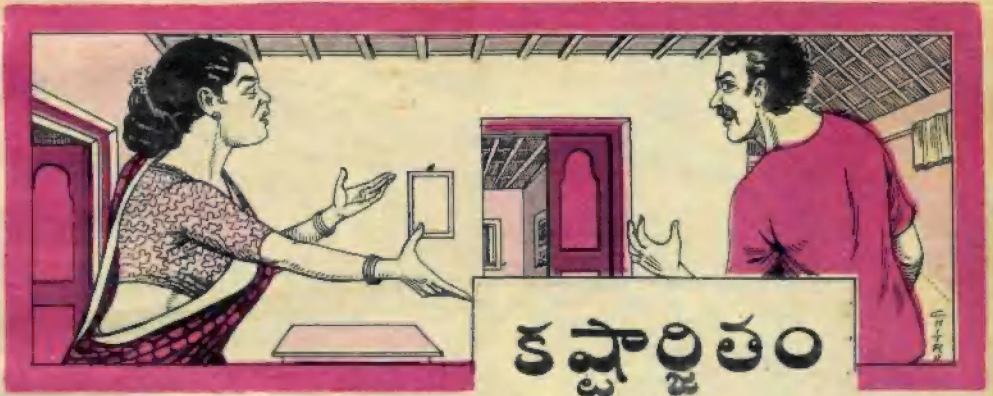
బేతాళు డీ కథ చెప్పి, "రాజా, రామ శాస్త్రి చేసిన పాపం ఏమిటి? తెలిసి చెప్పక పోయావో నీ తలపగిలిపోతుంది," అన్నాడు.

దానికి విక్రమార్కుడు, "కావలా లేని తోటలో తన ప్రాణం నిలుపుకునేటందుకు ఒక చెరుకుగడ తీసుకోవటం తప్పను కోవటమే రామశాస్త్రి చేసిన పాపం. అతనిలో కలిధర్మం అప్పటికే తల ఎత్తింది. అందు చేతనే తాను తిన్న చెరుకుగడకు ధరకట్టి, రాగిమాడను ఇచ్చాడు. ఇలాటి ధర్మమూ, అస్తి హక్కులూ ద్వాపరంలో లేవు. రామ శాస్త్రిలో ముందే కలి ప్రవేశించి ఉండటం చేత కలిపురుమడు అతన్ని శిక్షించగలిగాడు," అన్నాడు.

రాజు కి విధంగా మౌనభంగం కలగ గానే, బేతాళుడు శవంతో సహా మాయమై తిరిగి చెట్టెక్కాడు. (కల్పితం)

కష్టార్థితం

ఒక గ్రామంలో కామయ్య అనే కమ్మరి ఉండేవాడు. అతను మంచి పనిమంతుడే గాక, బలమూ, ఓపికా, పట్టుదలా కలవాడు. అతను గొడ్డళ్ళూ, కొడవళ్ళూ, పాఠాలూ, పలుగులూ, సమస్తమూ తన స్వశక్తితో చేసేవాడు. కొలిమికి తిత్తి వెయ్యటానికి మాత్రం ఒక కూలివాణ్ణి పెట్టుకునేవాడు. కష్టపడి పని చేయటం కామయ్యకు చాలా ఇష్టం.

సోమయ్య అని కామయ్య కొక కొడుకుండేవాడు. వాడు పేరుకు తగ్గట్టే తగని సోమరి. వాడు సోమరిగా తయారు కావటానికి వాడి తల్లై కారణం. మొగుడు ఉదయం నుంచి రాత్రి రూము పాద్దు పోయినదాకా చెమటోడ్చి భారీ పనులు చేస్తూ ఉండటం ఆమెకు ఏమాత్రమూ సచ్చేదికాదు. తన కొడుకు కమ్మరిపని నేర్చుకోవటం ఆమెకు ఇష్టంలేదు కూడా.

"నీలో నూరోపంతు శ్రమపడకుండా బోలెడంతమంది నీ కన్న ఎక్కువే సంపాదిస్తున్నారు. నీ సంపాదనంతా కలిసి యాయవారబ్రాహ్మడు సంపాదించేటంత లేదు! రోజుల్లా ఒళ్ళు హూసం చేసుకుంటావు!" అని భార్య శేషమ్మ కామయ్యని రోజూ ఎత్తి పాడిచేది.

ఆమె ఆ మాట అన్నప్పుడల్లా కామయ్య, "కష్టార్థితం విలప నీకేం తెలుస్తుందే? తేలిగ్గా సంపాదించిన డబ్బు మట్టితో సమానం!" అనేవాడు.

కాని శేషమ్మ దృష్టిలో డబ్బు డబ్బే. ఆమె అన్న చదువుకుని ఉద్యోగం చేసి నిశ్చయంగా బతుకుతున్నాడు. తన కొడుకు కూడా చదివి, ఉద్యోగం చేయాలని, శేషమ్మ తీర్మానించుకున్నది.

సోమన్నను బడికి పంపారు. కాని వాడికి చదువు అంటలేదు. వాడు బడి ఎగ్గిల్లి ఉారు

కొడుకు కులవృత్తి నేర్చుకున్నవాడూ
కాలేదు, చదువుకున్నవాడూ కాలేదు.

అందుచేత కామయ్య తన భార్యతో,
"నా ఒంట్లో ఇంకా శక్తి ఉండగానే నీ
కొడుకును నేను చేసే పని నేర్చుకొమని
చెప్పు. నా అనంతరం వాడిపని కొనసాగించక
పోతే, నా శరీరంలో ఊపిరి ఉండగానే ఈ
దుకాణం ముయ్యవలసి వస్తుంది. మన
వాడేమో ఎందునా కాకుండా పోతాడు. నేను
సంపాదించినది ఖర్చు చేస్తూ బతకాలని
వాడి ఉద్దేశం లాగుంది. దాన్ని వాడు
మూడు పూటల్లో ఖర్చు చేసేస్తాడు. ఆ
తరవాత చిప్ప పట్టుకుని అడుక్కు తినాలి
సిందే!" అంటూ హెచ్చరిక చేశాడు.

శేషమ్మ కొడుకు మీది తీసి కొద్దీ,
"నీ దంతా సొద్దెం! నమ్మేట చేత బట్టు
కుంటేగాని వాడు బతకలేకపోతాడా ఏం?
ఏదన్నా పని సంపాదించి నాలుగు డబ్బులు
కళ్ళజూసే ప్రయత్నంలోనే వాడూ
ఉన్నాడు. నువ్వు సంపాదించిన మాన్యాల
మీద బతుకుదామని వాడేమీ అనుకోవటం
లేదులే!" అని సోమన్నను వెనకేసు
కొచ్చింది.

కామయ్యకు మండుకొచ్చింది, "అవును!
సంపాదిస్తాడు! నేను ఏనాడూ మూడు

వెంట తిరిగేవాడు. వాడికి చదువు రాదని
రూఢి అయ్యాక, తండ్రి వాణ్ణి మెల్లిగా
కమ్మరం పనికి అలవాటు చేద్దామని,
"ఊరికే తిరగకపోతే కొలిమికి తిత్తి అయినా
పోయ్యరాదుట్రా?" అని అడిగాడు.
సోమన్నకు చదువంటే ఎంత అసహ్యమో,
తండ్రి చేసే పని అంటే అంతకన్నకూడా
అసహ్యం. అందుచేత వాడు తండ్రి కంట
పడకుండా అక్కడాయిక్కడా తప్పుకు
తిరుగుతూ వచ్చాడు.

సోమన్న పెరుగుతున్న కొద్దీ కామయ్యకు
అందోళన ఎక్కువయింది. తన శరీరంలో
జవనత్వాలు తగ్గుతాయిగాని పెరగవు.

రూపాయలకు తక్కువ సంపాదించకుండా ధుకాణం కట్టేయ్యలేదు. మూడు రూపాయలుకాదు—మూడు పావలాలు సంపాదించి తెచ్చి నాకు చూపించమను నీ కొడుకును!” అన్నాడు.

అప్పుడే ఇంటికి వచ్చిన సోమన్న ఈ మాట విన్నాడు.

“మీ అయ్య ఏమంటున్నాడో విన్నావుట్రా? నువ్వు మూడు పావలాలు కూడా సంపాదించలేవుట!” అన్నది తల్లి వాడితో.

“ముష్టి మూడు పావలాలు క్షణంలో సంపాదిస్తాను,” అన్నాడు సోమన్న దర్పంగా. తండ్రి మాట అబద్ధం చెయ్యాలన్న తాప

త్రయం వాడిలో ఉన్నది. కాని ఏరవిగాని ఎలా సంపాదించాలో వాడికి తెలీదు.

మర్నాడు మిట్టమధ్యాహ్నం దాకా సోమన్న ఊర్లంతా తిరిగాడు, మూడు పావలాల కోసం గాలిస్తూ. వాడు ఎండనపడి ఇంటికి రాగానే, “ఏమన్నా సంపాదించావుట్రా, నాయనా?” అని తల్లి అడిగింది.

“ఏదీ? ఇంకా సరిగా ప్రయత్నించలేదు. అన్నంపెట్టు, ఆ తరవాత మళ్ళీ పోతా,” అన్నాడు సోమన్న. వాడు అన్నం తిని పొద్దు వాలినదాకా నిద్రపోయి లేచాడు.

“ఏంరా, నాయనా? అన్నం తిని వెళ్ళి డబ్బు సంపాదించుకొస్తానంటివే? మీ నాన్న

ముందు నా పరువు కూడా తీస్తావురా?" అని తల్లి అడిగింది.

"ఇవాళకు నువ్వు మూడు పావలా లియ్యమ్మా! రేపు నేనే సంపాదిస్తాను," అన్నాడు సోమన్న.

తన పరువు, కొడుకు పరువు కూడా నిలుస్తుందిగదా అని శేషమ్మ తన దగ్గర ఉన్న డబ్బులోంచి మూడు పావలాలు తీసి సోమన్న కిచ్చింది.

రాత్రి కామయ్య ఇంటికి వస్తూనే మంచం మీద పడుకుని కూనిరాగాలు తీస్తున్న కొడు కును చూసి, "ఏం సంపాదించావురా ఇవాళా?" అని అడిగాడు.

"ఇదుగో, చూడు! మూడు పావలాలు!" అంటూ సోమన్న తన తల్లి ఇచ్చిన మూడు పావలాలూ తండ్రి చేతిలో పెట్టాడు.

కామయ్య చాటి కేసి కనిసేపు చూసి, "ఛీ, ఇవి నీ కష్టార్థితం కాదు!" అంటూ వాటిని పొయ్యిలోకి విసిరాడు. సోమన్న తల వంచుకుని అవతలికి వెళ్ళిపోయాడు. అవి తన కష్టార్థితం కాదని తండ్రికి ఎలా తెలి సిందో సోమన్నకు అంతుబట్టలేదు.

మర్నాడు శేషమ్మ తన కొడుకుతో, "ఇవాళయినా ఎక్కడన్నా కష్టపడి డబ్బు సంపాదించుకొచ్చి మాట నిలబెట్టు, నాయనా!" అన్నది.

తల్లి అవతలికి వెళ్ళగానే సోమన్న కొయ్యపెట్టెలో నుంచి ఒక రూపాయి తస్క రించి, ఊళ్ళో మిఠాయి దుకాణానికి వెళ్ళి, ఒక పావలాపెట్టి పకోడీలూ, జీడివప్పు పాకమూ కొని తిని, మిగతా ముప్పావలా డబ్బులూ బేబులో వేసుకుని, పొద్దు పోయే దాకా ఊరంతా తిరిగి, తండ్రి ఇంటికి వచ్చే వేళకు తాను కూడా ఇంటికి వచ్చి, "ఇదుగో నా సంపాదన! ముప్పావలా!" అంటూ తండ్రి చేతిలో పెట్టాడు.

కామయ్య కిందటి రోజులాగే ఆ డబ్బు లను పరీక్షగా చూసి, "ఛీ, ఇవి నీ కష్టార్థితం

కాదు!" అంటూ వాటిని కూడా పొయిలోకి విసిరాడు.

ఈసారి సోమన్నకు నిబంగా పొరుషం వచ్చింది. ఎలాగైనా మూడు పావలాలూ సంపాదించకుండా తండ్రి కంట పడగూడ దనుకున్నాడు. ఆ రోజే పొరుగుగూళ్ళో సంత ఉన్నది. సోమన్న అక్కడికి వెళ్ళి మూటలు మోసి, కూలి డబ్బులు సంపాదించాడు. రోజల్లా బరువులు మోసినా మూడు పావలాలూ కాలేదు. మర్నాడు కూడా వాడు ఆ వూళ్ళోనే ఉండి, బళ్ళపూటీ దగ్గర కూలి పని చేసి, రోజల్లా కష్టపడితే రెండు రోజుల ఆర్జనా కలిసి మూడు పావలాలయింది. ఆ రాత్రికి వాడు ఇంటికి చేరుకుని, "నా సంపాదన చూసుకో!" అంటూ మూడు పావలాలూ తండ్రి కిచ్చాడు.

కామయ్య వెనకటిలాగే ఆ డబ్బుల కేసి చూసి, "ఛీ, ఇది నీ కష్టార్జితం కాదు!" అంటూ పొయిలోకి విసిరాడు.

సోమన్న కెవ్వున అరిచి వెళ్ళి, తన డబ్బులను పొయిలో నుంచి బయటికి లాక్కున్నాడు.

"నిజమే! ఈసారి ఈ డబ్బులు నీ కష్టార్జితమే! కాని ఈ మూడు పావలాల కోసం ఎన్నాళ్ళు శ్రమపడ్డావు? ఎంత శ్రమ పడ్డావు?" అని కామయ్య ఎంతో ప్రేమగా కొడుకు నడిగాడు.

"రెండు రోజులపాటు బరువులు మోశాను," అన్నాడు సోమన్న తల వంచుకుని.

"నీ సొంత దుకాణం మీద నువ్వు శ్రమ పడితే దానికి పదింతలు సంపాదించే పని కాదుట్రా? మూటలు మొయ్యటం పరువైన పనా?" అన్నాడు కామయ్య.

సోమన్నకు జ్ఞానోదయ మయింది. వాడు మర్నాటి నుంచి తండ్రికి కమ్మరం పనిలో సహాయం చేస్తూ, తండ్రికి శక్తి ఉడిగిపోయే లోపల నుంచి పనివాడుగా తయారయ్యాడు.

పిచ్చిలో రకాలు

ఒక ఊళ్ళో ఒకడు ఉండేవాడు. వాణ్ణి అందరూ పిచ్చివాడనేవారు. వాడు అనే మాటలూ, చేసే పనులూ అర్థం లేనట్టుండేవి. కాని ఒక్కొక్కసారి వాడి పిచ్చిమాటలలో నూత్నమైన తెలివితేటలు కూడా ఉండేవి.

ఒకనాడు ఉదయం వాడు పదితిరానికి వచ్చాడు. అక్కడ ఒక బ్రాహ్మడు నడుము లోతు నీటిలో ఉండి, దోసిట్లో నీరు తీసుకుని సూర్యుడి కేసి తిరిగి ఏదో మంత్రాలు చదువుతూ, అ నీటిని నదిలోకి జార విడుస్తున్నాడు.

“అయ్యా, మీ రెండు కలా చేస్తున్నారు?” అని పిచ్చివాడు అబ్రాహ్మణ్ణి అడిగాడు.

“సూర్యుడికి అర్ఘ్యం ఇస్తున్నాను,” అన్నాడు బ్రాహ్మడు.

వెంటనే పిచ్చివాడు తాను కూడా నదిలోకి దిగి, సూర్యుడికి వీపు పెట్టి, దోసిట్లో నీళ్లు ఎత్తి నదిలో విడవసాగాడు.

“నువ్వేం చేస్తున్నావు?” అని బ్రాహ్మడు పిచ్చివాణ్ణి అడిగాడు.

“మా తోటకు నీరు పోస్తున్నాను. అది పడమరగా ఉంది,” అన్నాడు పిచ్చివాడు.

“నువ్వొక్కడ నీరు పోస్తే మీ తోట ఎలా తడుస్తుందోయ్యా, పిచ్చివాడా?” అన్నాడు బ్రాహ్మడు నవ్వుతూ.

“కోటి మైళ్ళ దూరంలో ఉన్న సూర్యుడికి మీ అర్ఘ్యం చేరగా లేనదీ, పదిమైళ్ళ దూరాన ఉండే మా తోటకు నేను పోసే నీరు అందదా?” అని పిచ్చివాడు అడిగాడు.

—ఎం. విశ్వభారతి

భార్యాభర్తలు

ఒక ఊళ్ళో రామయ్య, రాధమ్మ అనే దంపతులుండేవారు. వారు సంపన్నులే గాని వారికి ఎంత కాలానికీ సంతానం కలగలేదు. సంతానం కోసం వారు అనేక వ్రతాలు చేసి, చివరకు తీర్థయాత్రలు చేస్తూ బయలుదేరారు. వారు కాశీలో గంగాస్నానం చేస్తూ ఉండగా రాధమ్మ కేసి ఒక పళ్ళెం తేలుతూ వచ్చింది.. ఆమె దాన్ని అందుకుని చూస్తే ఆ పళ్ళెంలో కొద్దిగా పసుపు నీళ్ళూ, అందులో కదులుతూ ఒక పాముపిల్లా ఉన్నట్టనిపించింది. కాని మళ్ళీ చూస్తే అది పాముపిల్ల కాదనీ, పాము ఆకారంలో ఉన్న ఆభరణమనీ తెలిసింది. అది గంగాదేవి తన కిచ్చిన కానుక అనుకుని రాధమ్మ ఆ పళ్ళాన్ని తన బసకు తీసుకుపోయి, పూలతో పూజించింది.

అయితే మర్నాడు ఉదయం ఆమె తనకు దొరికిన పళ్ళాన్ని చూస్తే అందులో నాగా

భరణానికి మారుగా ఒక చక్కని మగబిడ్డ కనిపించాడు. రాధమ్మ అమితానందంతో ఆ బిడ్డను ఇంటికి తెచ్చుకుని, తన బిడ్డలాగే పెంచుకుని, తనకు సంతానం లేని కొరత తీర్చుకున్నది. ఆ పిల్లవాడికి తల్లిదండ్రులు ముద్దుగా గంగాదత్తుడని పేరు పెట్టుకున్నారు.

గంగాదత్తుడు పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు. అతను చాలా బుద్ధిమంతుడు. మంచి కొడుకు అనిపించుకున్నాడు. యుక్తవయసు రాగానే అతనికి సుందరి అనే చక్కని కన్య నిచ్చి పెళ్ళి చేశారు.

గంగాదత్తుడికి వివాహం జరిగిన కొద్ది రోజులకు ఒక ముసలిది సుందరి దగ్గిరికి వచ్చి, తనకు ఎవరూ లేరనీ, తనను తిండిపెట్టి పోషించినట్టయితే చాతనైన పనులు చేస్తూ కనిపెట్టి ఉంటాననీ వేడుకున్నది. సుందరి ఆ ముసలిదాన్ని చూసి జాలిపడి

ఆమె కొరికప్రకారం తనవద్ద ఉండనిచ్చింది. ముసలిది సుందరికి వింత వింత కథలూ, కబుర్లూ చెబుతూ, త్వరలోనే ఆమె విశ్వాసాన్ని చూరగొన్నది.

ఒక రోజు ముసలిది మాటల సందర్భంలో, "నువ్వు, నీ భర్తా చాలా అన్యోన్యంగానే ఉంటున్నారు గాని, అతన్ని గురించి నీకు ఏమీ తెలీదు. నువ్వు చాలా అమాయకురాలివి," అన్నది.

సుందరి పొరుషంగా, "నా భర్తను గురించి నాకు సమస్తమూ తెలుసు. ఆయన మనసులో ఉండే ప్రతి చిన్న విషయమూ నే నెరుగుదును," అన్నది గర్వంగా.

ముసలిది నవ్వి, "నీకు నీ భర్త ఆసలు పేరు కూడా తెలీదు," అన్నది.

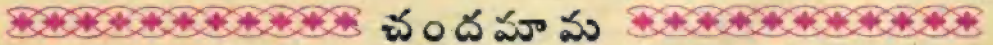
"అంత చంద్రంగా మాట్లాడకు. ఆయన పేరు గంగాదత్తుడు కాదా?" అని సుందరి అడిగింది.

"కాదు. అతని ఆసలు పేరేమిటో మన కెవరికీ తెలీదు. నువ్వు అడిగిచూడు. నీ మీద నిజంగా ప్రేమ ఉన్నవాడైతే చెప్పకపోతాడా? ఆ పేరుతోబాటు నీ భర్తను గురించి ఇంకా ఎన్నో అద్భుత విషయాలు తెలుస్తాయి," అన్నది ముసలిది.

ఆ రాత్రి సుందరి, "ఏమండీ, మీ ఆసలు పేరేమిటో చెప్పరూ?" అని అడిగింది.

గంగాదత్తుడు ఆ మాటకు తుళ్ళిపడి, "నా ఆసలు పేరా? అడగకు! అడగకు!" అన్నాడు కంగారుగా.

అతనికి వేరే పేరున్నదని సుందరికి రూఢి అయిపోయింది. అతని చేత ఆ పేరు చెప్పించాలన్న పట్టుదల కూడా పుట్టుకొచ్చింది. చెప్పితీరాలని ఆమె పంతం పట్టింది. అతను ఎంతసేపూ, "ఆ మాట అడగకు!" అన్నాడే తప్ప, తన ఆసలు పేరు చెప్పనేలేదు. తెల్లవారినదాకా ఇద్దరూ పట్టు విడవలేదు.

తెల్లవారగానే గంగాదత్తుడు సుందరితో,
"నేను నీకు నా అసలు పేరు చెప్పే
తీరాలా? నీ పట్టు విడవవా?" అన్నాడు.

"చెప్పి తీరాలిందే! చెప్పరాదని మీకా
పట్టుదల దేనికి?" అన్నది సుందరి.

"అయితే నా వెంటరా!" అంటూ అతను
తమ తోటలో ఉన్న కొలను దగ్గరికి దారి
తీశాడు. సుందరి అతని వెంట పచ్చింది.

"ఇప్పటికైనా మించిపోలేదు. నీ ఉద్దేశం
మార్చుకుంటావా?" అన్నాడు గంగాదత్తుడు.

"చెబుతానని తీసుకు వచ్చి, మళ్ళీ
ఇదేమిటి? ఏమైనాసరే, మీరు నాకు మీ
అసలు పేరు చెప్పి తీరాలి!" అన్నది సుందరి
మొండిగా.

"నేను నాగపుత్రుణ్ణి. నా అసలు తండ్రి
నాకు నామకరణం చెయ్యలేదీంకా!"
అంటూ గంగాదత్తుడు కొలనులోకి
దూకేశాడు.

సుందరి గుండె గుభేలుమన్నది. ఆమె
పెద్దపెట్టునా ఏడుస్తూ, "బుద్ధి తక్కువ
అయింది! చెంపలేసుకుంటాను. బయటికి
రండి!" అంటూ కొలను చుట్టూ తిరగ
సాగింది.

అప్పుడు ముసలిది వచ్చి ఆమెను ఊర
డిస్తూ, "జరిగిన సంగతి చెబుతాను విను.

నేను కూడా నాగ స్త్రీనే. నీ భర్త ఒక నాగ
రాజు కొడుకు. పుట్టటమే జీవం లేకుండా
పుట్టాడు. సూర్యరశ్మి సోకితే చైతన్యం వస్తుం
దని నేనే ఆ బిడ్డను ఒక పళ్ళెంలో గంగ
కుండా భూమిపైకి తెచ్చాను. కాని నా
ఏమరుపాటువల్ల పళ్ళెం గంగా ప్రవాహంలో
కొట్టుకుపోయింది. ఎంత వెతికినా దొరక
లేదు. నాగరాజు నాపైన చాలా కోప్పడ్డాడు.
అతను మనిషిస్వర్గ వల్ల మనిషిగా మారి
ఇక్కడ పెరుగుతున్నట్టు ఇటీవలనే తెలి
సింది. అతన్ని తీసుకు రమ్మని నాగరాజు
నన్ను పంపాడు. అతని అసలు పేరు అడిగి
నట్టయితే జన్మస్మరణ కలిగి, పాతాళానికి

వచ్చేస్తాడని నీ చేత అడిగించాను. నేను వచ్చిన పని తీరిపోయింది,” అంటూ ముసలిది కూడా మడుగులోకి దూకింది.

సుందరి సమయస్ఫూర్తితో ముసలిదాని చెంగు పట్టుకుని, తాను కూడా మడుగులోకి దూకింది. ఇద్దరూ పాతాళం చేరాక ముసలిది, “సాహసం చేసి నువ్వు కూడా వచ్చేశావా? ఇక్కడే ఉండు. నీ భర్త ఏ స్థితిలో ఉన్నాడో చూసి వస్తాను,” అని వెళ్ళిపోయింది.

కాస్యేపటికి అమె తిరిగి వచ్చి, “నీ భర్త ఈ చక్కనే గదిలో నిద్రపోతున్నాడు. అతని పక్కనే కాస్యేపట్లో అతని తల్లి భోజనం

పెట్టిపోతుంది. నువ్వు వెళ్ళి గదిలో దాక్కో. అతను తిని వదిలేసిన ఆహారాన్ని అతను లేకుండా చూసి తినియ్యి. తరవాత అతని ఎదటపడి, ఏం చెప్పకుంటావో, ఎలా అతన్ని వశపరుచుకుంటావో, అదంతా నువ్వే చూసుకో,” అన్నది.

ముసలిది అమెను గంగాదత్తుడు నిద్ర పోతున్న గదిలోకి పంపింది. సుందరి ఆ గదిలోనే ఒక రహస్య ప్రదేశంలో దాక్కున్నది. ముసలిది చెప్పినట్టే నాగరాజు భార్య పళ్ళెంలో భోజనం తేచ్చి, నిద్రపోతున్న వాడి సమీపంలో పెట్టి వెళ్ళిపోయింది.

కొంత సేపటికి అతను లేచి ఆహారం చూసి, తినటం ప్రారంభించాడు. కాని అతనికి ఏమీ నయించినట్టు లేదు. కొద్దిగా తిని, చెయ్యి కడుక్కోవటానికి వెళ్ళి పోయాడు. వెంటనే సుందరి తాను దాగిన రహస్య ప్రదేశం నుంచి ఇవతలికి వచ్చి, అతను వదిలేసిన ఆహారం తిని, మళ్ళీ వెళ్ళి దాక్కున్నది.

గంగాదత్తుడు తిరిగి వచ్చి, భాళి పళ్ళెం చూసి, “ఏమిటిది? ఈ పళ్ళెం ఎవరు భాళి చేశారు?” అన్నాడు పైకే.

“నేనే!” అంటూ సుందరి అతని ఎదటికి వచ్చి, “నన్ను క్షమించండి. మీతో

బాటు నన్ను కూడా ఇక్కడే ఉండ నివ్వండి," అని బతిమాలుకున్నది.

అమెను చూడగానే అతనికి సంతోష మయింది గాని, మరుక్షణమే విచారంగా, "అది ఎలా సాధ్యం? నువ్వు మనిషివి. నా తండ్రి చండకాసనుడు. నిన్నిక్కడ చూస్తే ప్రాణాలతో విడవడు. నిన్ను ముందు ఎక్కడన్నా దాయాలి!" అన్నాడు.

సుందరి తల వంచుకుని దిగులుగా, "నన్ను ఎక్కడ దాస్తారు? ఎంత కాలం దాస్తారు? నేను చేసిన పాపానికి నేనే శిక్ష పొందాలి. మీరు నన్ను క్షమిస్తే చాలు, మీ తండ్రి నన్ను చంపినా నాకేమీ అభ్యంతరంలేదు. ప్రాణం కాపాడుకోవటానికి నేనీ లోకం వదిలి మటుకు పోను!" అన్నది,

గంగాదత్తుడు కొంచెం ఆలోచించి, "ఈ చిక్కు నీది మాత్రమే కాదు, నాది కూడానూ. నువ్విక్కడే ఉండు," అంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

అతను తిన్నగా నాగరాజు వద్దకు వెళ్ళి, "నా కోసం నా భార్య కూడా వచ్చేసింది. అమెకు మీరు ఏ శిక్ష విధిస్తారో, నాకూ అదే విధించండి. ఎందుచేతనంటే, నన్ను విడిచి అమె ఉండలేనట్టే, అమెను విడిచి నేనూ ఉండలేను. ఇక్కడికి చేరాక నాకు తిండి కూడా సయించలేదు," అన్నాడు.

నాగరాజు తన కొడుకు కేసి చాలాసేపు చూసి, "చాలాకాలం మనిషి లోకంలో ఉండి, నీలో నాగలక్షణాలు లేకుండా పోయాయి. అందుకే మానవ భార్య కోసం తవించిపోతున్నావు. నువ్వు కోరినట్టు మీ ఇద్దరికీ ఒకటే శిక్ష ఇస్తాను. మీరిద్దరూ తిరిగి మానవలోకానికి వెళ్ళిపొండి," అన్నాడు.

నాగరాజు తన కొడుకునూ, కోడలిని భూమిపైకి ఊరికే పంపలేదు, బోలెడన్ని రత్నాలు కానుక లిచ్చి మరీ పంపాడు. తరవాత గంగాదత్తుడూ, సుందరి సుఖంగా జీవించారు.

ఎవరు మంత్రి?

ఒక రాజుగారి ప్రధానమంత్రి అకస్మికంగా చనిపోయాడు. ఆయన కింద ఉపమంత్రిలు ముగ్గురుండేవారు. వారిలో ఎవరిని ప్రధానమంత్రిని చేయటమో అన్నది రాజుకు సమస్య అయిపోయింది. ఏ ఒకరికి ఆ పదవి ఇచ్చినా మిగతా ఇద్దరికి అన్యాయం జరగవచ్చు. ముగ్గురిలోనూ ప్రధానిపదవికి అర్హుడేవరో రాజు తేల్చలేకపోయాడు.

కొద్ది రోజులు గడిచాక రాజు నవరివారంగా నదీతీరానికి వెళ్ళాడు. ఆయన వెంట ఉప ప్రధానులు ముగ్గురూ ఉన్నారు. అందరూ నది ఒడ్డున కూర్చుని సరదాగా కాలక్షేపం చేస్తూండగా రాజు నది ఎగువకు చూసి, “నీటిలో ఏదో కొట్టుకు వస్తున్నది. అదేమిటి ఉంటుంది?” అన్నాడు ఉపమంత్రిలతో.

ముగ్గురిలో ఒకడు కళ్ళ మీద చేయిపెట్టి పరకాయించి చూసి, “ఏదో పండులా గుంది,” అన్నాడు.

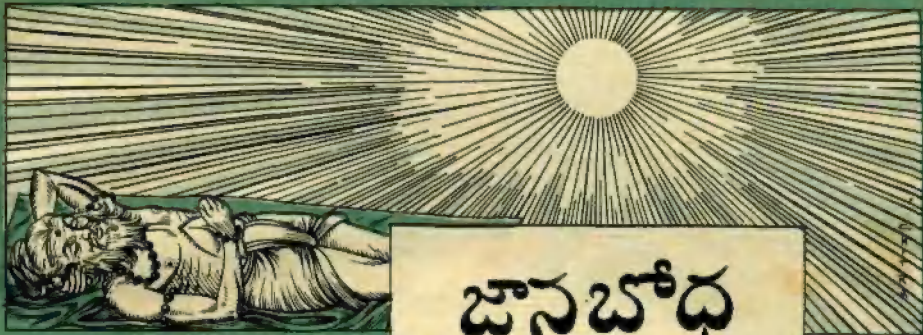
మరొకడు లేచి నిలబడి చూసి, “అవును, మహారాజా! మామిడిపండు,” అన్నాడు.

ఈ లోపల మూడోవాడు లేచి, తన కోటూ, తలపాగా తీసి ఒడ్డున పారేసి, నదిలోకి దూకి, ఈడుకుంటూ వెళ్ళి, ఈ లోపల నమిపానికి వచ్చిన మామిడిపండును తీసుకుని, మళ్ళీ ఈడుకుంటూ వచ్చి, పండును తెచ్చి రాజుగారికిచ్చాడు.

కార్యసూరుడైన ఆ ఉపమంత్రిని రాజు ప్రధానిగా నియమించాడు.

జ్ఞానబోధ

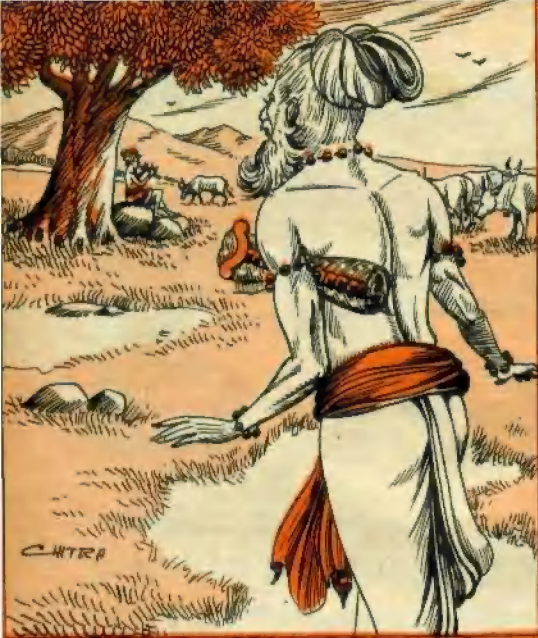
గోవర్ధన పర్వతం మీద ఒక మునీశ్వరుడు తపస్సు చేసుకుంటూ ఉండేవాడు. ఆయన పేరు శమనకుడు. జన్మసార్థక్యం తప్ప శమనకుడికి వేరే కోరిక ఏదీ లేదు. తపస్సు ప్రారంభించక పూర్వం ఆయన అనేకరకాల తత్వవేత్తలతో చర్చించాడు. కాని అందువల్ల జన్మసార్థక్యం కలుగుతుందని తోచలేదు. తపస్సు ద్వారా సాధించరానిది లేదని ఎవరో చెప్పగా శమనకుడు గోవర్ధన పర్వతం మీదికి వెళ్ళి అతి కఠోరమైన తపస్సు సాగించాడు. ఒంటి కాలి మీద నిలబడి, ఎందనూ, వాననూ, చలిని లక్ష్మిపెట్టక, జల భక్షణ, వాయు భక్షణ చేస్తూ తపస్సు చేశాడు. అప్పటికి శమనకుడికి జన్మసార్థక్యం కలుగుతున్న దనిపించలేదు. తపస్సు పల్ల ఆయన మనసు అత్మానందంతో నిండటానికి బదులు, నిరాశతోనూ, అందోళనతోనూ నిండిపోయింది.

ఒకనాడు శమనకుడు నిద్రపోతూండగా ఆయన కళ్ళ ఎదట ఒక గొప్ప తేజస్సు కనబడింది. అందులో నుంచి కొన్ని మాటలు వినిపించాయి :

“నాయనా, తపస్సు చాలించి, జ్ఞానం సంపాదించు. కొండ దిగి తూర్పుగా వెళ్ళు. ఝాము పొద్దెక్కే లోపుగా నీ కొక పశువుల కాపరి కనిపించి, జ్ఞానబోధ చేస్తాడు.”

ఈ మాటలు పలికి తేజస్సు అంతర్ధానమయింది. శమనకుడు లేచి కూర్చుని తూర్పు దిక్కుగా చూశాడు. అప్పుడప్పుడే అరుణోదయం అవుతున్నది. శమనకుడు కొండ దిగి, సూటిగా సూర్యోదయం కేసి నడిచాడు. కొంతదూరం వెళ్ళాక ఒక కొండ వాగు తగిలింది. శమనకుడు అందులో స్నానం చేసి, మళ్ళా ప్రయాణం సాగించాడు.

సూర్యోదయమైన కొంతసేపటికి శమనకుడికి అస్పష్టంగా పిల్లనగ్రోవి ధ్వని విని

పించింది. తరవాత కొద్ది సేపటికే ఒక ఆవులమంద వస్తూ కనబడింది. ముందున్న ఆవుల్లో ఒక దాని మీద ఒక చిన్న పిల్ల ఎక్కి ఉన్నది. ఆ పిల్ల పయస్సు ఇరవైకి కన్న ఎక్కువవుండదు.

ఆమె శమనకుడి కేసి కళ్ళు పెద్దవి చేసి చూసింది. కవర తపస్సు చేసి కృశించిన శమనకుడు, గడ్డాలూ, మీసాలూ పెరిగి, బట్టు అట్టలు కట్టుకుపోయి, చూడటానికి భయంకరంగా ఉన్నాడు.

శమనకుడు ఆ పిల్లను గమనించలేదు. అయిన కళ్ళు పశువులకాపరి కొనం వెతు కుతున్నాయి.

ఆ పశువుల మందకు వెనకగా, పిల్లన గ్రేవి ఊదుకుంటూ పశువులకాపరి పచ్చాడు. అతని పయస్సు ఇరవైకి మించదు. ముతక గుడ్డలు కట్టుకుని మొరటుగా ఉన్నప్పటికీ, అతను స్ఫురద్రూపిగానే ఉన్నాడు.

పశువులకాపరిని చూడగానే శమనకుడు అతని కేసి వేగంగా నడిచాడు. శమనకుడు తనను నమిపించటం చూసి పశువులకాపరి పిల్లనగ్రేవి వాయించటం నిలిపేశాడు. గోవర్ధనం మీద ఒక మహాత్ముడు తపస్సు చేసుకుంటున్నట్టు విని ఉండటం చేత, అతను శమనకుణ్ణి చూస్తూనే ఆ ఋషిశ్వరుడే అయి ఉంటాడనుకున్నాడు.

శమనకుడు పశువులకాపరికి వినయంగా నమస్కారం చేసి, "బాబూ, ఎంతతపస్సు చేసినా నాకు దొరకవి అత్మానందం నీకు దొరికింది. నువ్వు ధన్యుడివి. నాకు కూడా అలాటి అనందం కలిగేమార్గం ఉపదేశించి, నా జన్మ సార్థకమయేటట్లు చెయ్యి," అని అడిగాడు.

పశువులకాపరి ముఖం జేవురించింది. అతను కొంచెం కొపంతో, "తమరు పెద్దవా. నా బోటి పామరుణ్ణి అవమానించటం తగని పని!" అన్నాడు.

"నిన్ను అపమానించటమూ లేదు, అపహాస్యం చెయ్యటమూ లేదు, బాబూ. నీ ద్వారా జ్ఞానబోధ పొందమని ఉత్తరు వయింది. నేను వస్తున్నది కూడా నీ కోసమే. నువ్వు ఏమి కృషి చేసి ఇంతటి జ్ఞానం పొందావో తెలిపినా చాలు, నేను కూడా అలాగే కృషి చేస్తాను," అన్నాడు శమనకుడు. పశువులకాపరికి ఇదంతా అయోమయంగా ఉంది.

"స్వామీ, పొట్ట పొడిచినా ఆక్షరం ముక్క లేనివాణ్ణి. నాకు జ్ఞానమేమిటి? దాని కోసం కృషి చెయ్యటమేమిటి? నేను బుద్ధెరిగి నప్పటినుంచి పశువులను కాను

కుంటున్నాను. వాటిని ఒక బీడు నుంచి ఇంకో బీడుకు తోలుకుంటూ పోతాను. ఏ పశువుకూ రోగమూ, రొట్టూ రాగూడదని దేవుడికి దణ్ణాలు పెట్టుకుంటాను. ఇంత కన్న నేను చేసింది ఏమీ లేదు," అన్నాడు పశువులకాపరి.

"కాదు, కాదు, ఇంకేదో ఉండి ఉంటుంది. నువ్వు అణకువ కొద్దీ దాస్తున్నావు," అన్నాడు శమనకుడు.

"ఏమీ దాయలేదు, స్వామీ. అడుగో, ఆ పిల్ల వయస్సప్పటి నుంచి నేను పశువులు కాయటం తప్ప ఇంకేమీ చెయ్యనే లేదు. నా తండ్రి ఈ పనే చేసేవాడు. నాక్కూడా

ఈ పనే నేర్పాడు. నెనిప్పు డి ఎల్లకు నేర్పు
తున్నట్టే!" అన్నాడు పశువులకాపరి.

"అది ఎవరు? నీ చెల్లెలా? లేక నీ
కూతురేనా?" అని శమనకుడు అడిగాడు.

"ఇప్పుడది నాకు చెల్లెలనుకోపచ్చు,
కూతురనుకున్నా అనుకోవచ్చు. కాని నిజా
నికి అది నాకు రెండూ కాదు. అది చంటి
పిల్ల అయి ఉండగా వాళ్ళింట దొంగలుపడి,
దాని తండ్రిని, తల్లిని చంపేసి, పసిగుడ్డును
మాత్రం ప్రాణాలతో పదిలి పోయారు.
అస్థితిలో అది నాకు దొరికింది. పాపం,
కళ్ళు తెరవని పసికందు!" అన్నాడు
పశువులకాపరి.

"దాన్ని తెచ్చి, పెంచటానికి మీ అమ్మకో,
నీ భార్యకో ఇచ్చావన్నమాట!" అన్నాడు
శమనకుడు.

"లేదు. నేనే పెంచాను. అప్పటికే మా
అమ్మ పోయింది. నాకు పెళ్లి కాలేదు. నా
పెంపకంలోనే అది విప్రుగా, గుమ్మడి కాయ
లాగా, పెరిగి ఇంతదయింది. తమరు చూశా
రుగా?" అన్నాడు పశువులకాపరి.

"అప్పటికి నువ్వే చాలా చిన్న వాడి
వేమో?" అని శమనకుడు అడిగాడు.

"చిన్నవాణ్ణి. అయితేనేం? బలంగా,
ఈ లావున ఎద్దులాగుండేవాణ్ణి," అన్నాడు
పశువులకాపరి.

“అపిల్లను సాకటం నీకు కష్టం కాలేదా?”
అని శమనకుడు అడిగాడు.

“కష్టమన్న కష్టమా? నేరూ, వాయీ
లేని ముండ! ఏడిస్తే ఏ కడుపు నొప్పి,
కాలు నొప్పి తెలిసేది కాదు. ఎన్ని బబ్బులు!
ఎంత యాతన!” అన్నాడు పశువులకావరి.

“దానితో ఈ కష్టాలన్నీ ఎందుకు పడ్డావు?
నీ కష్టానికి ఏం ప్రతిఫలం ఆశించావు?”
అని శమనకుడు అడిగాడు.

పశువులకావరి ఆయన కేసి ఒక క్షణం
పాటు వింతగా చూసి, “ప్రతిఫలమా?
అది పెరిగి పెద్ద కావటం ప్రతిఫలం కాదా?
దాన్ని ఎత్తుకుని తిరగలా? అడించలా?
దాని చేత తప్పటదుగులు వేయించి, నడ
వటం నేర్పలా? దానికి ఒక్కొక్క విద్య
నేర్పలా? దానికి పశువులు కాయటం
చెప్పలా? ఇదంతా ప్రతిఫలం కాదా?
దాన్ని పెంచటం మొదలు పెట్టాక ఒక్క
రోజు బీరు పోయిందా?” అన్నాడు.

శమనకుడు కళ్ళ వెంట జలజలా
కన్నీరు కార్చసాగాడు.

“నీ బస్మ ఎట్లా సార్థకమయిందో, అత్మా
నందం ఎలా కలిగిందో నాకు అర్థమయింది,
నాయనా! పసితనం లోనే నీకు ప్రేమ
తత్వం అలవడింది. నిస్వార్థంగా మరొకరి
కోసం కష్టపడటంలోగల ఆనందాన్ని తెలుసు
కున్నావు. దాన్ని నేను క్షుద్రంగా భావించి
అంధకారంలో పడ్డాను. ఇంత ముసలి
తనంలో నాకు జ్ఞానోదయం కలిగింది. భగ
వంతుడు అనుగ్రహించి నాకు ఆయువిస్తే,
ఇంటికి వెళ్ళి నా అత్మానందాన్ని వెతు
క్కుంటాను,” అంటూ శమనకుడు వెను
దిరిగి బయలుదేరాడు.

“ఈ ఋషిశ్వరులు ఏం చిత్రంగా
మాట్లాడతారు! ఒక్క ముక్క అర్థంకాదు
గదా,” అనుకుంటూ పశువులకావరి తన
విల్లన గ్రోవి తీసి, తియ్యగా వాయిచ
నారంభించాడు.

ఉపకారులు

పూర్వం ఒక రాజ్యాన్ని ఉపేంద్రవర్మ అనే రాజు పాలించేవాడు. ఆయనకు ఇద్దరు భార్యలయందు ఇద్దరు కొడుకులు కలిగారు. ఇద్దరూ ఇంచు మించు ఒకే వయసు గల వారు. పెద్దవాడి పేరు నాగవాహనుడు, చిన్నవాడి పేరు పశుపతి. నాగవాహనుడు కాస్త కఠినుడు. పశుపతి మనసు చాలా మృదువు. అయినా ఇద్దరూ అన్యోన్యంగానే పెరిగి పెద్ద వారయారు.

ఇద్దరికీ యుక్త వయసు వచ్చింది. దేశాటన చేసి, తమకు నచ్చిన కన్యలను పెళ్ళాడి తిరిగి వస్తామని చెప్పి, రాజకుమారు లిద్దరూ తమ ఇంటి నుంచి బయలుదేరారు. వాళ్ళు చాలా దేశాలు గడిచి, ఒక అందమైన వనాన్ని చేరారు. అక్కడ ఒక సరోవరం ఉన్నది. అందులో హంసలున్నాయి.

ఇద్దరూ సరోవరంలో స్నానం చేసి, సమీపంలో ఉన్న చెట నుంచి రుచికరమైన

పళ్ళు కోసుకుని తిని, సరోవరం తీరాన కూర్చున్నారు. అప్పుడు నాగవాహనుడికి ఒక హంసను బాణంతో కొట్టాలనిపించింది. అతను విల్లు ఎత్తటం చూసి పశుపతి అతన్ని వారినూ విల్లు లాగేసుకుని, "ఊరుకో! అందమైన హంసలను అసవసరంగా చంపితే ఏం వస్తుంది?" అన్నాడు.

"వేటలో వినోదం లేదా? విల్లు ఇలా ఇయ్యి," అన్నాడు నాగవాహనుడు.

"ఇది వేట కాదు, హత్యే!" అన్నాడు పశుపతి.

తరవాత వాళ్ళు అక్కడ తిరుగుతూ ఉండగా ఒక చీమలపుట్ట కనిపించింది. కాస్తంత చీమలు ఎంతో చాకచక్యంగా తమ ఇంటిని నిర్మించుకున్నాయి. అవి విరామం లేకుండా పుట్టలోకి పోతూండటమూ, పుట్ట నుంచి బయటికి వస్తూండటమూ గమనించి పశుపతి చాలా ఆనందించాడు.

"పుట్ట లోపల చూస్తే నీ కింకా అనం దంగా ఉంటుంది," అంటూ నాగవాహనుడు ఒక పుల్లతో చిమలపుట్టను చెరపబోయాడు. పశుపతి అతని చెయ్యిపట్టుకుని, పుల్లను ఆవతల పారేశాడు. "ఎందుకు చిమలను అకారణంగా హింసిస్తావు?" అన్నాడు.

"నువ్వెక్కడ దాపరించావురా? పరికి వాడివి!" అని నాగవాహనుడు చాలా చిరాకు పడిపోయాడు.

వాళ్ళు మరి కొంతదూరం వెళ్ళాక పూల నుంచి మకరందాన్ని సంగ్రహించే తేనె తీగలు చెట్ల మీద కనిపించాయి. నాగవాహ నుడు వాటి మీదికి బట్ట విసిరి కొన్ని తేనె తీగలను పట్టుకుని, "చిక్కాయి పాపిష్టివి! ఇవి కుట్టితే ఎంత బాధో తెలుసా? వీటిని ఏం చేసినా పాపం లేదు," అంటూ తన బట్టలో చిక్కిన తేనెతీగలను చిత్రహింస చేయబోయాడు.

పశుపతి అతని చేతిలోని బట్టను లాగేసి, "నువ్వు వాటి జోలికి పోకపోతే అవి నిన్నెం దుకు కుట్టుతాయి? ఎందుకు చేస్తా విలాటి పండ్లు?" అన్నాడు.

నాగవాహనుడికి చాలా కోపం వచ్చింది. "నన్ను ఒక్క పని సరదాగా చెయ్య నివ్వవు! నా యిష్టం కాదనటానికి నువ్వెవ

డివి? ఇక నేను నితో రానేరాను," అంటూ అతను తన గుర్రాన్నెక్కి అతి వేగంగా వెళ్లి పోయాడు. పశుపతి వెనక నుంచి కేకలు పెట్టినా వినిపించుకోలేదు.

పశుపతి కూడా అన్న వెళ్ళిన దారినే బయలు దేరాలని తన గుర్రం మీద ఎక్క బోతుండగా, "అయ్యా! బాబూ! నాయనా!" అని మూడు గొంతులు పిలవటం విన బడింది. అతను అశ్చర్యంతో వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. ఒక హంసా, పెద్ద చిమ, తేనెతీగల రాణి అతన్ని సమీపించాయి.

"నువ్వు మా పట్ల చూపిన ఆదరానికి మేం కృతజ్ఞులం. నువ్వు ఎక్కడ ఉన్నా,

మాతో పని పడినప్పుడు మాలో ఎవరిని తలుచుకుంటే వాళ్ళం వచ్చి, నీకు కావలిసిన సహాయం చేస్తాం!” అన్నాయి అవి.

పశుపతి ఆ మాటకు చాలా సంతోషించి, గుర్రం మీద బయలుదేరాడు. రెండు రోజులపాటు అతను అరణ్యమార్గాన ప్రయాణించి ఒక పెద్ద భవనాన్ని చేరుకున్నాడు. ఆ భవనం ముందు ఒక చెరువు ఉన్నది. దాని గట్టున మూడు మందార చెట్లున్నాయి. అవి కాక ఆ ప్రాంతంలోనే కొన్ని ఎండి పోయిన చెట్లు కూడా ఉన్నాయి. మందార చెట్ల సమీపంలో ఒక వృద్ధుడు నేల మీద కూర్చుని ఉన్నాడు.

పశుపతి భవనద్వారం ముందు గుర్రాన్ని దిగి, లోపలికి ప్రవేశించబోయాడు. అప్పుడు వృద్ధుడు, “అటు వెళ్ళకు. ఇలా రా. ఆ భవనంలో నీకేమీ పని లేదు. నీ దారిన నువ్వు వెళ్ళు,” అన్నాడు.

పశుపతి వృద్ధుణ్ణి సమీపించి, “ఎందుకలా అన్నావు? ఈ భవనం ఎవరిది? నువ్వెవరు?” అని ప్రశ్నించాడు.

వృద్ధుడు ఇలా చెప్పాడు:

“ఈ భవనం కథ వింటావా? ఇది ఒక రాజుది. ఆ రాజుకు ఇద్దరు కుమార్తెలూ, ఒక కొడుకూ ఉండేవారు. అడవిల్లలు కవలలు. ఇద్దరూ ఒకే రూపులో ఉండేవారు. పెద్దదాని పేరు సువర్ణ. రెండోదాని పేరు మధురవాణి. కుమారుడు వాళ్ళ కన్న చిన్నవాడు. వాళ్ళు పెరిగి పెద్దవాళ్ళవుతూండగా ఒకనాడొక యోగి రాజభవనానికి భిక్షకు వచ్చాడు. ఆ యోగిని రాజకుమారుడూ, కుమార్తెలూ కాస్త అల్లరిపెట్టారు. రాజకుమారుడు ఒక చిన్న పెట్టె చూపి, దాని తాళపుచెవిని ఈ చెరువులోకి విసిరివేసి, ‘నువ్వు యోగశక్తితో చెరువు నుంచి తాళపుచెవి తెచ్చి, ఈ పెట్టె తెరిచి, ఇందులో ఏమున్నదో చెప్పు,’ అన్నాడు. సువర్ణ తన ముత్యాలహారం తెంచి, ముత్యాలన్నీ విర

చందమామ

జమ్మి, 'ఎన్ని ముత్యాలున్నాయో లెక్క పెట్టి, వాటిని ఒక చోట చేర్చి, మళ్ళీ హారం ఎప్పటిలాగా చెయ్యి,' అన్నది. మధురవాణి, 'మా ఇద్దరిలో చిన్నది ఎవరో పెద్దది ఎవరో చెప్పు. నువ్వీ పనులు చేసినట్లయితే నీకు భిక్ష పెడతాం,' అన్నది. యోగి మండిపడి, ముగ్గుర్ని మందారచెట్లయి పొమ్మని కపించాడు. వాళ్ళే ఈ మందారచెట్లు. రాజుకు ఈ సంగతి తెలిసింది. ఆయన యోగి కాళ్ళ మీద పడి, అజ్ఞానం చేత అపచారం చేసిన తన పిల్లలను క్షమించమనీ, వాళ్ళ శాపాన్ని ఉపసంహరించమనీ వేడుకున్నాడు. యోగి కాస్త సామ్యుడై, 'వాళ్ళు నన్నడిగిన ప్రశ్నలకు ఎవడు సమాధానం ఇచ్చినా వాళ్ళ శాపం తీరిపోతుంది. సమాధానం ఇస్తానని మాట ఇచ్చి,' ఆ పని చెయ్యలేనివాడు ఎందుచెట్టు అయిపోతాడు,' అని వెళ్ళిపోయాడు. అలా అయిపోయినవాళ్ళే ఆ కనిపించే ఎందుచెట్లు. ఇది జరిగాక రాజు రాజ్యం మీద విరక్తి చెంది, రాజ్యభారాన్ని తన మంత్రిలకు వదిలి, వాళ్ళకు మరొక రాజధాని ఏర్పాటు చేశాడు. తన కుమార్తెలను మనుషులుగా చేసినవాళ్ళకు తన కూతుళ్ళ నిచ్చి పెళ్ళిచేస్తానని కూడా రాజు చాటింపు వేయించాడు. ఆ ఆశకొద్దీ

ఒకరిద్దరు వచ్చి చెట్లయిపోయారు. నిన్న కూడా ఒక రాజకుమారుడు వచ్చి, ప్రయత్నించి విఫలుడై, చెట్టుగా మారిపోయాడు. అదే ఈ చెట్టు."

పశుపతికి రెండు విషయాలు అర్థమయ్యాయి. ఈ వృద్ధుడే ఆ రాజు. నిన్న వచ్చి చెట్టయిపోయినవాడు తన అన్న నాగ వాహనుడు.

పశుపతి ఆ వృద్ధుడితో, "ఏమయినా సరే, నేనూ ప్రయత్నిస్తాను," అని, చెరువు వద్దకు వచ్చి, హంసను స్మరించాడు. వెంటనే హంస వచ్చింది. చెరువు అడుగున ఉన్న తాళపుచెవి కావాలని పశుపతి

హంసను కోరాడు. హంస నీటి అడుగు నుంచి తాళించేవి తెచ్చి పశుపతి కిచ్చింది. వృద్ధుడు పెట్టె తెచ్చి ఇచ్చాడు. పశుపతి పెట్టె తెరిచి, లోపలి నుంచి ఒక తాళపత్రం తీశాడు. దానిపైన, "మెరిసేదంతా బంగారం కాదు," అని రాసి ఉన్నది.

తరవాత పశుపతి చీమను తలుచు కున్నాడు. చీమ పచ్చింది.

"నేల మీద ముత్యాలు పడి ఉన్నాయి. వాటన్నిటినీ వెతికి, ఏరి, నా కివ్వాలి," అన్నాడు పశుపతి. వెంటనే చీమలదండు పచ్చి, ముత్యాలన్నీటినీ తెచ్చి ఇవ్వగా, పశుపతి వాటిని ఎంచి చెప్పాడు.

ఇక మందారచెట్ల రూపంలో ఉన్న రాజకుమార్తెలలో చిన్నది ఎవరో తెలుసు కోవాలి. పశుపతి తేనెటీగను స్మరించాడు. తేనెటీగ వచ్చింది. "ఈ రెండు మందార చెట్లలో చిన్న దానిపైన వాలు!" అన్నాడు పశుపతి. తేనెటీగ ఒక చెట్టుపై వారింది.

మరుక్షణమే, ఇంద్రజాలంలాగా, మూడు మందార చెట్లూ, ఎండిన చెట్లూ మనుష్య రూపాలు ధరించారు. మనుమలైన ఎండు చెట్లలో నాగవాహనుడు కూడా ఉన్నాడు.

వృద్ధుడు తనకుమార్తెలనూ, కుమారుణ్ణి కొగలించుకుని ఆనందబాష్పాలు రాల్చాడు. ఆయన తన కుమార్తెలతో, "నేను వాగ్దానం చేసిన ప్రకారం మీ రిద్దరూ ఈ యువకుణ్ణి పెళ్ళాడండి," అన్నాడు.

దానికి పశుపతి, "నాకు చిన్న దాన్ని ఇచ్చి పెళ్ళి చెయ్యండి. మీ పెద్ద కుమార్తెను నా అన్న కిచ్చి చెయ్యండి. ఇతను నా అన్న!" అని నాగవాహనుణ్ణి రాజుకు పరిచయం చేశాడు.

వృద్ధరాజు సంతోషించి, తన కుమార్తె లిద్దరినీ రాజకుమారుల కిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు. నాగవాహనుడూ, పశుపతి దేవాలయముగించి, తమ భార్యలతో సహా స్వదేశానికి తిరిగి వెళ్ళిపోయారు.

ఒటమీ - గెలుపూ

ఒక గ్రామంలో ఒక రైతుకు ఇద్దరు కొడుకులుండేవారు. ఆ గ్రామం బస్తీకి చాలా దూరాన ఉండేది. ఒక కొండను చుట్టి, అడవి మార్గంగా వెళ్ళాలి. అందుచేత రైతు బస్తీ నుంచి తనకు కావలసిన సరుకులు మూడు నాలుగు నెలల కొకసారి తెచ్చుకునేవాడు. సాధారణంగా ఈ పని రైతు కొడుకులు చేస్తూ ఉండేవాళ్ళు.

ఒకసారి ఇలాగే బస్తీ నుంచి సామాన్లు తేవలసి వచ్చింది. రైతు తన కొడుకులకు అయిదువందల రూపాయి లిచ్చి బస్తీకి పంపుతూ, "అడివి దారిని కొత్తగా దొంగ తనాలు ఆరంభమయినట్టు చెప్పకుంటున్నారు. అందుచేత కాస్త జాగ్రత్తగా వెళ్ళి రండి. గట్టి కర్రలు చేతిలో విడవకుండా ఉంచుకోండి. చీకటి పడకుండా తిరిగి రండి. ఇద్దరూ అడివి మార్గంలో ఒకరి కొకరు ఏ మాత్రమూ దూరం కావద్దు. విన్నారు

గదా? సరే, ఇక వెళ్ళి రండి," అని హెచ్చరించాడు.

"దొంగలు మనని ఏం చేస్తారులే? వస్తే బుర్ర పగలగొట్టేస్తాం గాని, వదుల్తామా?" అని తండ్రితో బింకాలాడి, రైతు కొడుకులు బస్తీకి బయలుదేరారు. వారి ధైర్యానికి సగం కారణం దొంగలను గురించిన వార్తలు రూఢి కాకపోవటమే.

కాని వాళ్ళిద్దరూ కొండ మలుపులో ఉన్న ఆరణ్యంలో నుంచి పోతూ ఉండగా, సలుగురు దొంగలు చెట్ల చాటు నుంచి వారి ముందుకూ, వెనక్కూ వచ్చి చుట్టు ముట్టి, "మీ దగ్గర ఉన్నదంతా ఇచ్చి పారిపొండి. లేకపోతే బుర్రలు బద్దలవుతాయి!" అని గర్జించారు.

వాళ్ళు ముసుగులు వేసుకుని రాక్షసుల్లాగా ఉన్నారు. వాళ్ళ గొంతులు ఉరుముల్లాగున్నాయి. రైతు కొడుకులు చలి

జ్వరం వచ్చినట్టుగా పణికారు. వాళ్ల దగ్గర ఉన్న రూపాయల నంచీ కింద పడింది.

"ఇక పారిపోండి!" అంటూ దొంగలు తమ లాఠీ లెత్తి మీదికి వచ్చేసరికి, ఇద్దరూ వెనక్కు తిరిగి, కాలి సత్తువకొద్దీ పారిపోయి, ఇంటికి చేరుకున్నారు.

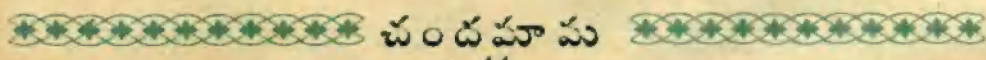
వాళ్ళు జరిగిన సంగతి తండ్రికి చెప్పి, "దొంగలంటే ఏమో అనుకున్నాం. వాళ్లెంత భయంకరంగా ఉన్నారని! వాళ్ల గొంతులు! వాళ్ళ కళ్ళు! వాళ్ళ లాఠీలు! బతికుంటే బలుసాకు తిన వచ్చునని, వాళ్ళకు దొరక్కుండా ప్రాణాలు దక్కించుకుని పారిపోయి వచ్చాం!" అన్నారు.

రైతు వాళ్ళ మాటలు విని క్రోధంతో పణిపాతూ, "చొర్రాగ్గులారా! పిరికి వెధవల్లారా! ఒక్కొక్కళ్ళూ ఇద్దరేసి తండి తింటారు మళ్ళా! దొంగలను ఎదిరించలేక పోయారా? వాళ్ళ లాఠీలు మీ లాఠీలకన్న గట్టివని మీకు ఎలా తెలిసిందిరా? నా గొంతు కన్న వాళ్ళ గొంతు భయంకరమా? నా కళ్ల కన్న వాళ్ళ కళ్ళు నిప్పుల్లాగున్నాయా? దొంగలు కంట బడగానే పులులల్లె మీద పడి చావ గొట్టక, ప్రాణాలు దక్కించుకు పచ్చామని సంతోషిస్తున్నారా? ఛీ, మీ పిరికి మొహాలు చూస్తేనే పాపం చుట్టుకుంటుంది. దొంగలు లాక్కొన్నది తిరిగి లాక్కొకుండా నా ఎడట పడకండి. ఊ, పొండి!" అని రంకెలు పెట్టాడు.

అన్నదమ్ములిద్దరూ తలలు వంచుకుని బయటికి నడిచారు. ఇప్పుడు వాళ్ళకు దొంగలను చూసి భయపడటం సిగ్గు చేటుగానే కనబడింది. దాని మీద తండ్రి చేత అలాటి మాటలు పడటం రెట్టంపు అవమానం అయింది. వాళ్ళకు పొరుషం వచ్చింది.

"ఛీ, వెధవ పని చేశాం. దొంగా మనిషే నన్న మాట కూడా మరిచిపోయాం. దొంగలను జయించి గాని మనం ఇంటికి తిరిగి పోవద్దు," అని వాళ్ళు తీర్మానించుకున్నారు.

కాని దొంగలను బయించే మార్గమేది? ముల్లును ముల్లుతోనే తీయాలి. తాము కూడా దొంగలు కావటమే సరయిన మార్గమని వాళ్ళు నిశ్చయించుకున్నారు. అందుకోసం ఇద్దరూ గడ్డాలూ, మీసాలూ పెంచుకున్నారు. ముఖానికి మని పూసుకుని భయంకరంగా తయారయారు. చెరోక దుడ్డు కర్ర, కత్తి, తాడూ తీసుకుని అడవి దారిలో పొంచి నిలిచారు.

కొంత సేపయ్యాక ఒక దొంగలాటి వాడు అటుగా వచ్చి, ఒక చెట్టు మాటున చేరటం వాళ్ళ కంట పడింది. అన్నదమ్ములిద్దరూ కూడబలుక్కుని, వాడు దాగి ఉన్న చెట్టు దగ్గరికి వెళ్ళి, రెండు పక్కల నుంచి వాడి మీద పడి, దుడ్డు కర్ర లెత్తి, "నీ దగ్గర ఉన్నదంతా అక్కడ పెట్టు. లేకపోతే చంపేస్తాం!" అని భీకరంగా అరిచారు.

వాడు నిర్భాంతపోయి, "ఎవరు మీరు? దొంగలా? నే నెవరి ననుకున్నారు? నేనూ దొంగనే! మా ముతాకు నేనే నాయకుణ్ణి. మీరు కొత్త వాళ్ళు లాగున్నారు? ఇక్కడ మమ్మల్ని ఇంతకు ముందు చూడలేదు. కొత్తగా వచ్చిన వాళ్ళయితే మనమూ మనమూ కలిసి పని చేద్దాం. మాతోపాటు పంతు పుచ్చుకుందురని గాని!" అన్నాడు.

"మేము పొరుగుూరు వాళ్ళం. మీతో కలిస్తే మాకేం లాభం? మీ రెండరు? ఏపాటి సంపాదించారు?" అని అన్నదమ్ములు దొంగలనాయకుణ్ణి అడిగారు.

"ఈ చోటు అచ్చిరాలేదు. ఎనిమిది రోజుల్లో రెండు దోపిడీలే చేశాం. ఇంతకన్న అచ్చుబాటుగా ఉండే చోటికి పోదాం. మేం ఆరుగురం. మీరు కూడా చేరితే, ఒక్కొక్కరికీ ఎనిమిదవంతు వస్తుంది. ఏమంటారు?" అన్నాడు దొంగలనాయకుడు.

"మీ ఆరుగురూ మమ్మల్ని మోసం చేస్తే? ముందుగా బయ్యానా ఇయ్యి. నీ మాట నమ్ముతాం," అన్నారు అన్నదమ్ములు.

"అయితే కిందటిసారి ఇద్దరు కుర్రాళ్ళ దగ్గర దోచిన అయిదువందల రూపాయలున్నాయి. వాటిని ఇద్దరూ ప్రస్తుతానికి తీసుకొండి," అన్నాడు దొంగలనాయకుడు.

"ఇంతేనా? సరే, అదే ఇయ్యి. పెద్ద మొత్తాల దోపిడీలు మేం చేసి చూపిస్తారే," అంటూ అన్నదమ్ములు దొంగ వెంట వాళ్ళ రహస్యస్థలానికి వెళ్ళారు.

అక్కడ ఉన్న తన అనుచరులకు దొంగలనాయకుడు కొత్తదొంగలను పరిచయం చేశాడు. తరవాత అన్నదమ్ములు తాము పోగొట్టుకున్న అయిదువందలూ దొంగలనాయకుడి నుంచి తీసుకుని, "మీ రహస్యస్థలం కూడా చూపిస్తాం, రా!" అని వాణ్ణి అహ్వనించారు.

కొత్తదొంగల రహస్యస్థలం చూడటానికి మిగిలిన దొంగలు కూడా రాబోతుంటే, అన్నదమ్ములు వాళ్ళతో, "మనమంతా త్వరలో కొత్తచోటికి పోబోతున్నాం కద.

మేం దాచినదంతా ఇక్కడికే తెస్తాం. మన నాయకుణ్ణి మా వెంట రానివ్వండి," అని చెప్పారు.

"ఇప్పుడే వచ్చేస్తాం. మీ రెక్కడికి వెళ్ళకండి," అని దొంగలను వాళ్ళ నాయకుడు హెచ్చరించి, అన్నదమ్ముల వెంట బయలుదేరాడు.

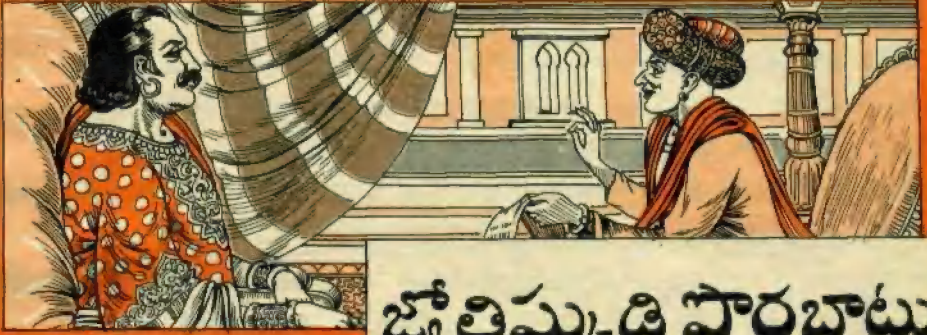
ముగ్గురూ కలిసి అదవి వెంట కొంత దూరం వెళ్ళాక అన్నదమ్ములు దొంగల నాయకుడి పైన అకస్మాత్తుగా పడి, నిరాయుధుణ్ణి చేసి, పెడరెక్కలు విరిచికట్టి, నేట గుడ్డలు కుక్కి తమ ఊరికి ఉప్పుకు పోయి, రాజభటులకు అప్పగించారు.

రాజభటులు వాళ్ళ సహాయంతోనే దొంగల రహస్యస్థలం తెలుసుకుని, మిగిలిన దొంగలను కూడా పట్టుకున్నారు.

తన కొడుకుల ప్రజ్ఞకు రైతు తృప్తి పడ్డాడు. రాజుగారు వాళ్ళకు తగిన బహుమానం కూడా ఇచ్చాడు.

జ్యోతిష్కుడి పొరబాటు

మంగళాపురం రాజుగారికి లేకలేక కొడుకు పుట్టాడు. ఆస్థాన జ్యోతిష్కుడు విష్ణుశర్మ సుప్రసిద్ధ జ్యోతిష్కుడు. రాజుగారికి ఫలాని సమయంలో సంతానం కలుగుతుందని ఆయన ముందుగానే చెప్పాడు.

రాజు భార్య ప్రసవమైన క్షణంలోనే విష్ణుశర్మ భార్య కూడా ఒక మగశిశువును ప్రసవించింది. రాజుకొడుకు జాతకంలోనూ, విష్ణుశర్మ కొడుకు జాతకంలోనూ అవంత తేడా కూడా లేదు.

విష్ణుశర్మ రాజకుమారుడి జాతకచక్రం వేసి, రాజుగారికి ఫలితం చెప్పాడు. రాజు కొడుకు దీర్ఘాయువు. అరోగ్యంగా బతికి, బహుకాలం నుఖంగా రాజ్యం ఎలుతాడు.

"మీకు కూడా ఆ రోజునే పిల్లవాడు కలిగాడట కదా? వాడి జాతకం ఎలా ఉన్నది?" అని రాజు విష్ణుశర్మను అడిగాడు.

"వాడి జాతకం కూడా మంచిదే. చెడు ఏమీ లేదు," అన్నాడు విష్ణుశర్మ.

ఆసలు సంగతేమిటంటే, విష్ణుశర్మ కొడుకు జాతకంలో కూడా రాజయోగం ఉన్నది. వాడు కూడా రాజకుమారుడి లగ్నంలోనే పుట్టాడు. తన కొడుక్కూ రాజయోగం ఉన్నదన్నట్టయితే రాజు కిడు చేస్తాడేమోనని విష్ణుశర్మ ఆ మాటవత్తలేదు.

రోజులు గడిచాయి. రాజు కొడుకూ, విష్ణుశర్మ కొడుకూ పెరిగి పెద్దవాళ్ళవుతున్నారు. కాని విష్ణుశర్మ కొడుకు తండ్రి ఆనుకున్నట్టుగా తయారు కాలేదు. వాడికి పెద్దలంటే లక్ష్యం లేదు. పరమ కిరాతకుడుగా తయారయ్యాడు. రాజు కొడుకుకు యువరాజు పట్టాభిషేకం జరిగే నాటికి విష్ణుశర్మ కొడుకు తల్లిదండ్రులతో పోట్లాడి, ఇంట్లో ఉన్న ధబ్బంతా తీసుకుని ఎటో వెళ్ళిపోయాడు.

తన కొడుకు జీవితం ఇలా ఎందుకు పరిణమించినదీ విష్ణుశర్మకు అంతుబట్టలేదు. ఆయన అంచనాలన్నీ తలకిందులై పోయాయి. ఆయనకు జ్యోతిషంలో విశ్వాసం పోయింది. ఒకనాటి రాత్రి ఆయన తన వద్ద నున్న జ్యోతిష గ్రంథాలన్నిటినీ తీసుకుని, వాటిని తగలబెట్టే ఉద్దేశంతో ఊరిబయటికి వెళ్ళాడు.

ఒక నిర్జన ప్రదేశంలో విష్ణుశర్మ జ్యోతిష గ్రంథాలను దగ్గం చేయబోతుండగా ఒక పండుముసలి ఆయనను సమీపించి, "ఏం చేస్తున్నావు? ఏదో ఘోరమైన పనిని తెలిసి చేస్తున్నవాడిలాగుండే?" అన్నాడు.

విష్ణుశర్మ ఆయనతో తన కొడుకు గురించి వివరంగా చెప్పాడు.

"జ్యోతిషశాస్త్రంలో పండితుడివి గదా! నీ కొడుకు రాజయోగం ఇవ్వగల గ్రహం ఇప్పుడెక్కడ ఉన్నదో చెప్పు," అని ముసలివాడు అడిగాడు.

విష్ణుశర్మ కొంచెం అలోచించి, "మంగళ గ్రహం! నా ఇంటి నుంచి వెళ్ళిపోయింది," అని జవాబిచ్చాడు.

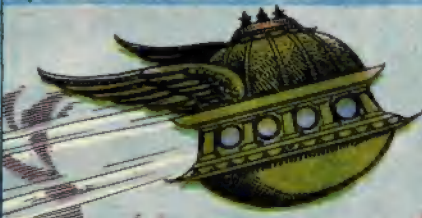
"మరి ఇకనే? నీ కొడుకు జాతకం నువ్వనుకున్నట్టే జరుగుతుంది. నీ కొడుకు నీవు పూహించుకున్నట్టే నీకు విధేయుడై, మేదకుడై పెరిగితే రాజు ఎలా కాగలడు? నీ ఇంటనే ఉంటే వాడికి రాజయోగం వట్టునా? ఇంతకూ, రాజవిత అయే యోగం నీకున్నాదా?" అని ముసలివాడు విష్ణు శర్మను అడిగాడు.

ఆ ముసలివాడు మంగళుడే నని విష్ణు శర్మకు అర్థమయింది. "నన్ను క్షమించు, మంగళదేవా!" అని ఆయన ముసలివాడి ముందు సాష్టాంగపడ్డాడు.

విష్ణుశర్మ తల ఎత్తి చూసేసరికి ముసలి వాడి జాడ లేదు. ఆయన తన గ్రంథాలన్నీ ఇంటికి తీసుకుపోయి, తిరిగి గ్రహపూజ కొనసాగిస్తూ తన జీవితం గడిపాడు.

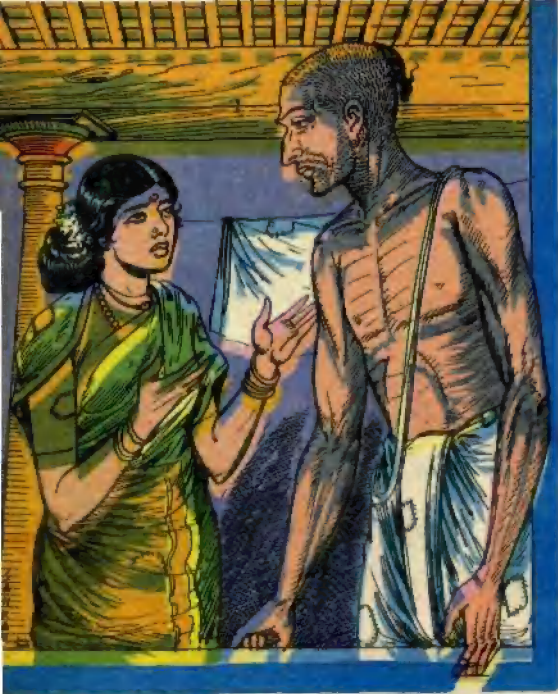
కృష్ణావతారం

Shankar...

శిశు పాలుడికి సాల్వడునే స్నేహితు
 డున్నాడు. రుక్మిణిని కృష్ణుడు ఎత్తుకు
 పోయే సందర్భంలో మిగిలినవాళ్ళతోబాటు
 ఈ సాల్వడు కూడా ఓడిపోయాడు. అందు
 కని అతడికి పొరుషం వచ్చి, లోకంలో
 యాదవులు లేకుండా చేస్తానని ప్రతిజ్ఞపట్టి,
 కేవలమూ మట్టి మాత్రమే తింటూ శివుణ్ణి
 గురించి దారుణమైన తపస్సు చేసి ప్రత్యక్షం
 చేసుకుని, తనకు ఎదురులేని విమానం
 ఒకటి కావాలని కోరాడు. శివుడు చెప్పగా,
 విశ్వకర్మ నల్లని ఇనుప విమానం ఒకటి
 తయారు చేసి సాల్వడి కిచ్చాడు. సాభ
 మనే ఆ విమానం ఎక్కి సాల్వడు ద్వారక
 పైకి దాడి వెళ్ళాడు. అతని సేనలు కూడా
 వచ్చి నగరాన్ని ముట్టడించాయి.

సాల్వడు విమానం నుంచి రాళ్ళూ,
 చెట్లూ, ఆయుధాలూ నగరం మీద వేసి
 భీభత్సం చేశాడు. అతని సేనలు నగరపు
 ప్రాకారాలనూ, ద్వారాలనూ, తోటలనూ
 ధ్వంసం చెయ్యసాగాయి. అది చూసి
 ప్రద్యుమ్నుడు నాయకత్వం వహించి,
 సాత్యకి, చారుదేష్టుడూ, సాంబుడూ,
 అక్రూరుడూ, కృతవర్మా మొదలైన యోధు
 లనూ, సైన్యాన్ని వెంటబెట్టుకుని సాల్వడి
 పైకి యుద్ధానికి వెళ్ళాడు. అప్పటికి కృష్ణు
 డింకా పాండవుల వద్దనే ఉన్నాడు.

సాల్వడి పక్షానికి, యాదవుల పక్షానికి
 మధ్య ఇరవై ఏడు రోజులపాటు తీవ్రంగా
 యుద్ధం జరిగింది. అప్పటికి కృష్ణుడు
 ద్వారకకు తిరిగివస్తూ యుద్ధ పరిస్థితి

గ్రహించి, తన రథాన్ని తిన్నగా సాల్వడి పైకి తేలించాడు. ఇద్దరికీ యుద్ధం జరిగింది. కృష్ణుడు సాభవిమానాన్ని భగ్నం చేసి, సముద్రంలో పడేటట్లు చేసి, సాల్వణ్ణి చక్రాయుధంతో చంపేశాడు.

సాల్వడు చావగానే అతని స్నేహితుడైన దంతపక్రుడు గద ఒకటి తీసుకుని, ఒంటరిగా కృష్ణుడితో యుద్ధానికి వచ్చాడు. కృష్ణుడు దంతపక్రుడికి మేనమామ కొడుకే. అతను కూడా ఒక గద తీసుకుని దంతపక్రుడితో యుద్ధం చేస్తూ, రొమ్ము పగలగొట్టి అతన్ని చంపేశాడు. సాల్వడు ప్రారంభించిన యుద్ధం తుదముట్టింది...

కృష్ణుడికి కుచేలు డనే బాల్య స్నేహితుడొకడుండేవాడు. ఇద్దరూ ఒక గురువు దగ్గరే చదువుకున్నారు. కుచేలుడు పెళ్ళాడి, గృహస్థాశ్రమం గడుపుతున్నాడు, కాని కటిక దారిద్ర్యంతో బాధపడుతున్నాడు. దారిద్ర్య బాధ కుచేలుడికి కన్న అతని భార్యకు దుస్సహంగా ఉన్నది. అందుచేత ఆమె ఒకసారి తన భర్తతో, "కృష్ణుడు నీకు స్నేహితుడే గదా? అతను బ్రాహ్మణులకు ఏడతేగని దానా లిస్తాడట. శరణువేడిన వారిని తప్పక ఆదుకుంటాడట. అలాటప్పడు, స్నేహితుడివీ, సంసారభారం మోస్తున్నవాడివీ అయిన నీకు సహాయం చెయ్యడా?" అన్నది.

కుచేలుడికి కూడా, సహాయం కోరే వంకన కృష్ణుణ్ణి చూడాలనిపించింది. చూడటంవల్ల లాభం ఉంటుందని కూడా అతనికి తెలుసు. కనక అతను భార్యతో, "కృష్ణుణ్ణి చూడబోతాను. కాని వట్టి చేతులతో కాకుండా అతనికి కానుక ఏదైనా తీసుకుపోతే బాగుంటుంది. అందుకు తగిన దేమన్నా ఇంట్లో ఉన్నదా?" అని అన్నాడు.

కుచేలుడి భార్య ఇరుగు పొరుగు ఇళ్ళ వారి నుంచి నాలుగు గుప్పిళ్ళు అటుకులు ముప్పివత్తి తెచ్చి, వాటిని చిన్న గుడ్డలో

మూట కట్టి, భర్త కిచ్చింది. కుచేలుడు ఆ అటుకుల మూట చేత బట్టుకుని ప్రయాణమై, ద్వారకకు చేరుకుని, కృష్ణుడి ఇల్లు వెతుక్కుంటూ వెళ్ళాడు.

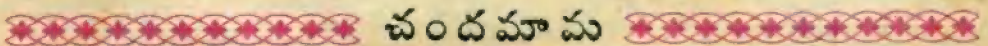
మంచం మీద పడుకుని ఉన్న కృష్ణుడు కుచేలుణ్ణి చూడగానే లేచి ఎదురు వచ్చి, గట్టిగా కొగలించుకుని, తీసుకు వచ్చి తన మంచం మీద కూర్చోబెట్టి, తానే స్వయంగా కుచేలుడి కాళ్ళు కడిగి, ఆ నీరు నెత్తిన చల్లుకుని, కుచేలుడి శరీరానికి గంధం రాచి, పూలమాలవేసి, దేవుణ్ణి చూసినట్టు చూశాడు. ఒళ్ళంతా మట్టి కొట్టుకుని, చింకి బట్టలు ధరించి, శవాకారంలో ఉన్న ఆ బ్రాహ్మడికి తన భర్త అంత అదరం చూపటం గమనించి, రుక్మిణి వింజామర తీసుకుని కుచేలుడికి విసర నారంభించింది. కృష్ణుడు కుచేలుడి పట్ల చూపిన అభిమానానికి అక్కడ ఉన్న వారంతా ఆశ్చర్యపోయారు.

కృష్ణుడు కుచేలుడికి చెయ్యదగిన మర్యాదలన్నీ చేసి, గురుకులంలో చదివిన రోజులనాటి తమ అనుభవాలు నెమరువేయ నారంభించాడు.

ఒకసారి గురుపత్ని వాళ్ళను సమిధలు తెమ్మని పంపింది. వాళ్ళు ఒక మహా

రణ్యంలో ప్రవేశించారు. ఇంతలో ఒక పెద్ద గాలివాన ఆరంభమయింది. ఆ కాళాన మెరుపులు మెరిశాయి. పిడుగులు పడ్డాయి. ఇలా మెరుపులూ, ఉరుములూ సాగుతూండ గానే సూర్యాస్తమానమై పోయింది. సమిధల కొనం వచ్చినవాళ్ళు తడిసి ముద్ద అయి పోయారు. దారి తెలిదు. మిట్టపల్లా లేకమై పోయాయి. ఒకళ్ళ చేతులొకళ్ళు పట్టుకుని అరణ్యంలో తెల్లవాడ్లూ తిరగాడారు. మర్నాడు తెల్లవారింది. శిష్యులు అడవిలో చిక్కుపడి పోయారని తెలిసి సాందీపని గురువు వాళ్ళను వెతుక్కుంటూ వచ్చి, దైన్యస్థితిలో ఉన్న కుర్రవాళ్ళను చూసి,

కుచేలుడు కంగారు పడ్డాడు. కృష్ణుడికి తాను తెచ్చిన అటుకు లివ్వాలంటే అతనికి చాలా సిగ్గు వేసింది. కృష్ణుడే బలవంతంగా కుచేలుడి చేతిలో ఉన్న గుడ్డపేలిక మూట తీసుకుని, "ఇందులోదీ ఏమిటి?" అని అడుగుతూ విప్పి, "అటుకులే? నా కెంత ఇష్టమనుకున్నావు!" అంటూ విడికెడు నేట వేసుకుని, మరో విడికెడు చేతిలోకి తీసుకున్నాడు.

"ఆ తిన్నవి చాలు!" అంటూ రుక్మిణి కృష్ణుడి చెయ్యిపట్టుకున్నది.

ఆ రాత్రి కుచేలుడు కృష్ణుడి ఇంటనే స్నానమూ, భోజనమూ, నిద్రా సుఖంగా చేసి, తాను నిజంగా స్వర్గంలోనే ఉన్నాననుకున్నాడు.

మర్నాడు కుచేలుడు తన ఇంటికి ప్రయాణమయ్యేటప్పుడు కృష్ణుడు అతన్ని కొంతదూరం సాగనంపాడు. తనకు కృష్ణుడు ధనమేమీ ఇవ్వలేదు. అతను తన మనసులో, "కృష్ణుడు మహారాజు. నేనే హినుడైన నిరుపేద బ్రాహ్మణ్ణి. బ్రాహ్మణ్ణి కదా అన్న అదరంతో నన్ను అతను కొగలించుకున్నాడు. తన తమ్ముణ్ణి చూసినట్టు చూశాడు. తన భార్య పడుకునే మంచం మీద కూర్చోబెట్టాడు. తన భార్యచేత వింజా

"మా కోసం ఎంత ప్రయాసపడ్డారు! ఇంత కన్న ఉత్తమ శిష్యులు గురువుకు ఏం చెయ్యగలరు? మీ భక్తికి సంతోషించాను. మీ కోరికలు ఈడేరుతాయి," అని ఆశీర్వదించాడు. ఈ సంఘటనను కృష్ణుడు కుచేలుడికి జ్ఞాపకం చేసి, "గుర్తు ఉన్నదా?" అని అడిగాడు.

"నీతో గురుకులవాసస్నేహం చేసిన నాబోటి వాడికి ఏ కోరిక తీరదు?" అన్నాడు కుచేలుడు.

కృష్ణు డా మాటకు నవ్వి, "ఇంతకూ మీ ఇంటి నుంచి నాకేం తెచ్చావు?" అని అడిగాడు.

మర వియించాడు. దేవుడికి చెయ్యదగి నంత మర్యాద చేశాడు. నాకు డబ్బిచ్చి నట్టయితే నాకు కళ్ళు నెత్తికొచ్చి తనను మరిచిపోతాననుకుని కాబోలు ఆ పని చెయ్యలేదు," అనుకున్నాడు.

కాని కుచేలుడు తన ఇంటి కేసి వెళ్ళే సరికి, ఎద్దెదట కళ్ళు జిగేలుమనే రాజ భవనాలు కనిపించాయి. ఉద్యానవనాలూ, సరోవరాలూ కనిపించాయి. వాటిలో రక రకాల పక్షులూ, తామరలూ, కలువలూ కనిపించాయి. భవనంలో దాస దాసీలు తిరుగాడుతున్నారు.

"ఇది ఎవరి ఇల్లయి ఉంటుందీ? నా యిల్లు కాదే! ఇదంతా ఇక్కడ ఎలా వచ్చింది?" అని కుచేలుడు దిగ్భ్రమ చెంది ఉండగా, దేవతలా అన్నట్టున్న ప్రీ పురుషులు మేళతాళాలతో అతనికి ఎదురు వచ్చి, భవనంలోకి అతన్ని తీసుకుపోయారు.

మారువేషంలో ఉన్న లక్ష్మీదేవి లాగా కుచేలుడి భార్య వచ్చి తన భర్తను చూసి, కన్నీరు తోసుకు వచ్చే కళ్ళను గట్టిగా మూసుకుని భర్తకు నమస్కరించి, మనసు లోనే అతన్ని ఆలింగనం చేసుకున్నది.

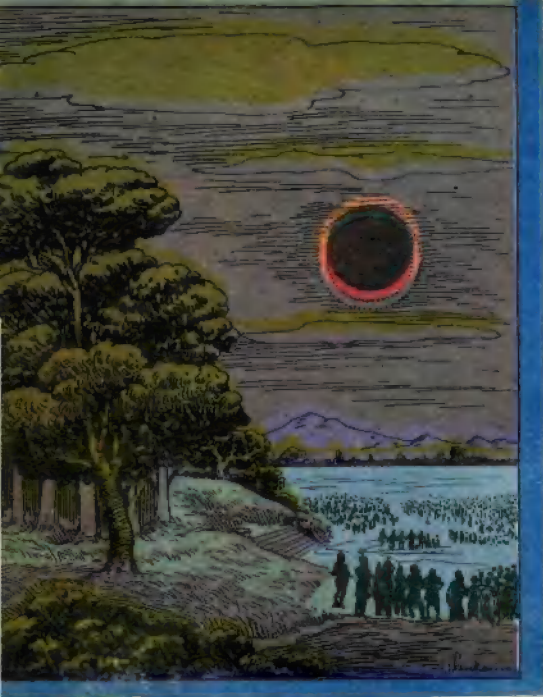
ఇదంతా చూసి కుచేలుడు తనలో, "నా కి ఐశ్వర్యమంతా కృష్ణుణ్ణి చూసి

రావటం చేతనే కలిగి ఉంటుంది. మరో కారణమేదీ కనబడదు. స్నేహితుడంటే అలాగే ఉంటాడు; తాను పుచ్చుకున్నది కొంచెమే అయినా దాన్ని చాలా ఘనంగా భావిస్తాడు; తాను ఇచ్చేది ఎంతో గొప్పదే అయినా దాన్ని అల్పంగానే భావిస్తాడు," అనుకున్నాడు.

అటు తరవాత సకలైశ్వర్యాలతో కుచేలుడు తన భార్యతోనూ, బిడ్డలతోనూ సుఖంగా జీవించాడు.

ఒకప్పుడు సంపూర్ణ సూర్యగ్రహణం వచ్చింది. అప్పుడు ఋషిదపులందరూ, అని రుద్దుణ్ణి ద్వారకకు రక్షికుడుగా ఉంచి,

"నన్ను శిశుపాలుడి 'కివ్వాలని జరా సంధుడు మొదలైన వారంతా నిర్ణయిస్తే, కృష్ణుడు వచ్చి, అందరినీ మట్టి కరిపించి, నన్ను ఎత్తుకుపోయి పెళ్ళి చేసుకున్నాడు," అని రుక్మిణి తన వివాహ వృత్తాంతం చెప్పింది.

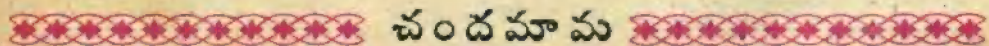
"నన్ను మా తండ్రి సత్రాజిత్తు మరెవరికో అద్దామనుకున్నాడు. అంతలో నా పిన తండ్రి చనిపోయాడు. అది కృష్ణుడి పనేనని మా తండ్రి ఒక అవవాడు వేశాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు బయలుదేరి వెళ్ళి, మా పిన తండ్రిని చంపిన సింహాన్ని చంపి శ్యమంతకమణిని తీసుకుపోయిన జాంబవంతుణ్ణి జయించి, మణిని తెచ్చి మా తండ్రి కిచ్చి, నన్ను పెళ్ళాడాడు," అన్నది సత్యభామ.

"మా తండ్రి జాంబవంతుడు ఇరవై అయిదు రోజులు కృష్ణుడితో పోరిన మీదట, ఆ నాటి రాముడే ఈ కృష్ణుడుగా అవతరించాడని గ్రహించి, ఆయన కాళ్ళు పట్టుకుని, సింహాన్ని చంపి తెచ్చిన శ్యమంతకమణితోపాటు నన్ను కూడా కృష్ణుడికి అర్పించాడు," అన్నది జాంబవతి.

"నేను తన కోసం తపస్సు చేశానని తెలిసి, అర్జునుణ్ణి వెంట పెట్టుకుని నా దగ్గి

కురుక్షేత్రానికి బయలుదేరి వెళ్ళారు. అక్కడ కృష్ణుడికి పాత చుట్టాలంతా కలిశారు. నందుడూ, యశోదా వచ్చారు. కుంతి వచ్చింది. భీష్మద్రోణులూ, ధృతరాష్ట్రుడూ, సంజయుడూ, విదురుడూ, కృపూ, దుర్యోధనుడు మొదలైనవారూ, గాంధారి, పాండవులూ, వారి భార్యలూ, అందరూ చాలా కాలానికి ఒక చోట సమావేశమయ్యారు. అందరూ కబుర్లు చెప్పుకున్నారు.

ఆ సమయంలో పాండవుల భార్య అయిన ద్రౌపది కృష్ణుడి అష్టభార్యలను, "మీకూ కృష్ణుడికి ఎలా వివాహాలు జరిగాయి?" అని అడిగింది.

రికి వచ్చిన కృష్ణుడు నన్ను పెళ్ళాడాడు," అని కాళింది చెప్పింది.

"నాకు స్వయంవరం ఏర్పాటయి నప్పుడు అనేకమంది రాజులు వచ్చారు. కృష్ణుడు ఆ రాజులందరినీ, జయించి నన్ను పెళ్ళాడాడు," అని భద్ర చెప్పింది.

"మా తండ్రి ఏడు అబోతులను ఎవరు గెలిస్తే వారికి నన్నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తానన్నాడు. కృష్ణుడు వాటిని మేకపిల్లలనులాగా అపరితంగా నిగ్రహించి, నన్ను పెళ్ళాడాడు," అని నీళ చెప్పింది.

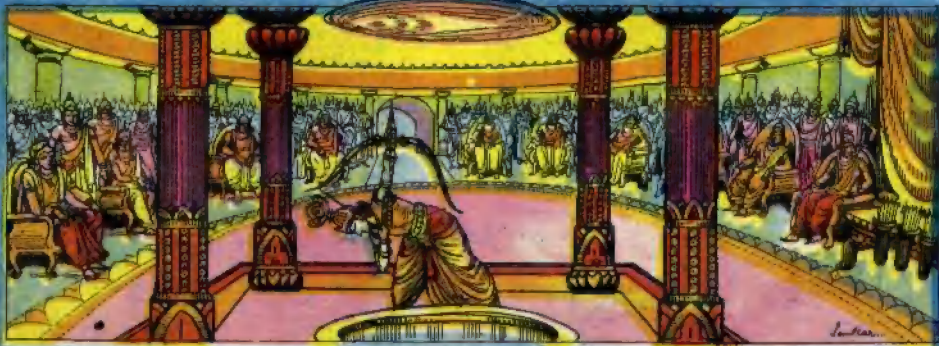
"నాకు కృష్ణుడు మేనమామ కొడుకే. నాకు అతన్నే పెళ్ళాడాలని ఉన్నదని తెలిసి మా తండ్రి సన్నతనికిచ్చి పెళ్ళి చేశాడు," అన్నది మిత్రవింద.

చివరకు లక్షణ తన వివాహ వృత్తాంతాన్ని ఇలా చెప్పింది:

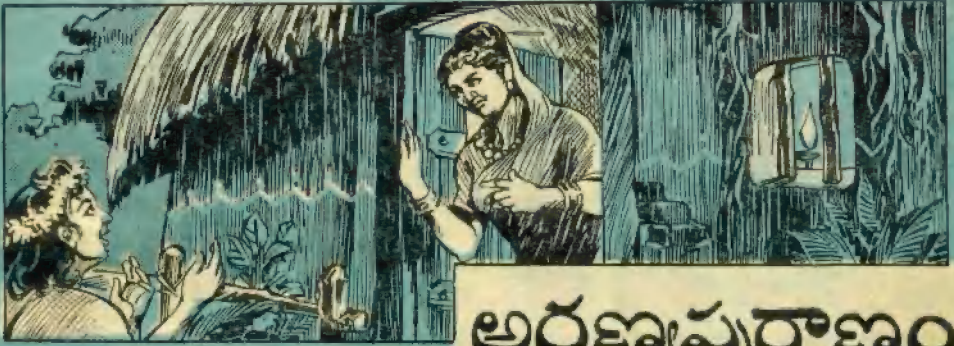
"మీ తండ్రిలాగే మా తండ్రి బృహత్సేనుడు కూడా ఒక మత్స్యయంత్రం

ఏర్పాటు చేసి దాన్ని కొట్టినవారికి నన్నిచ్చి పెళ్ళి చేస్తానని ప్రకటించాడు. నీ తండ్రి ఏర్పాటు చేసిన మత్స్యయంత్రం బయటికి కనిపించక పోయినా, లోపలికి కనిపించింది. కాని మా తండ్రి ఏర్పాటు చేసినది బయటా, లోపలా కూడా కనిపించక, నీటిలో దాని ప్రతిబింబం మాత్రమే, అది కూడా అస్పష్టంగా, కనిపించింది. దాన్ని కొట్టి టానికి మా తండ్రి ఏర్పాటు చేసిన బాణాన్ని చాలామంది ఎక్కుపెట్టలేకనే పోయారు. జరాసంధుడూ, శిశుపాలుడూ, భీముడూ, దుర్యోధనుడూ, కర్ణుడూ విల్లు ఎక్కుపెట్టి కూడా నీటిలో ప్రతిబింబాన్ని కనిపెట్టలేక పోయారు. అర్జునుడు ప్రతిబింబాన్ని కనిపెట్టి కూడా కొట్టలేకపోయాడు. అప్పుడు కృష్ణుడు వచ్చి, విల్లు ఎక్కుపెట్టి, మత్స్యయంత్రాన్ని కొట్టి, నన్ను పెళ్ళాడాడు."

ద్రౌపదితో బాటు ఈ కథలన్నీ విన్న స్త్రీలందరూ ఎంతో ఆనందించారు.

అరణ్యపురాణం

32

మౌగ్గీ తాను అరణ్యంలో లేడన్నమాట పూర్తిగా మరిచిపోయి, ఎదురుగా కనిపించే దీపంకాంతి కేసి నిశ్చింతగా నడిచాడు. మూడు, నాలుగు కుక్కలు ఒక్కసారిగా మొరగ నారంభించాయి.

మౌగ్గీ చప్పున కూర్చుని, తోడేలు లాగా చిన్నగా గుర్రు పెట్టాడు. దానితో కుక్కలు మొరగటం మానాయి.

“నే నీ మనిషి మంద ప్రాంతాలకు అసలు దేనికి వచ్చినట్టు?” అనుకున్నాడు, అతను మూతి నిమిరుకుంటూ. కిందటిసారి మనిషిమంద రాళ్ళు విసిరి నప్పుడు ఒక రాయి అమూతికే తగిలింది.

గుడిసె తలుపు తెరిచి, ఒక స్త్రీ ద్వారం వద్ద నిలబడింది. లోపల బిడ్డ ఏడుస్తున్నాడు. ఆ స్త్రీ వెనుదిరిగి, “పడుకోరా. ఏ నక్కనో చూసి కుక్కలు మొరిగాయిలే!” అన్నది.

గడ్డిలో దాగి ఉన్న మౌగ్గీ చలిజ్వరంతో వణికినట్టు వణికాడు. ఆ గొంతు అతనికి బాగా పరిచితమైనది. ఆ సంగతి నిర్ధారణ చేసుకోవాలి. అప్రయత్నంగా అతని నోట మనిషిమాట వచ్చేసింది. అతను చిన్నగా, “మెన్నువా! మెన్నువా!” అని పిలిచాడు.

“ఎవరా పిలిచేది?” అన్నదా స్త్రీ, వణుకుతున్న గొంతుతో.

“మరిచి పోయావా?” అన్నాడు మౌగ్గీ. అతని గొంతు ఎందుకు పోయినట్టయింది.

అమె తలుపు సగం మూసి, ఇంకో చెయ్యి రొమ్ముకు నొక్కిపెట్టి, “నిజంగా నువ్వే అయితే, నీకు నేనేం పేరుపెట్టానో చెప్పు,” అన్నది.

“నత్తూ! ఓరినత్తూ!” అన్నాడు మౌగ్గీ.

“రా, నాయనా, లోపలికి రా,” అన్నది మెన్నువా.

మౌగ్లీ గుడిసెలోకి అడుగు పెట్టి మెస్సువాను ఎగా దిగా చూశాడు. ఈమె తన మీద ఎంతో ప్రేమ చూపింది ఒకప్పుడు. తాను ఈమెనే ఒకసారి కాపాడాడు. అయితే ఈమె కిప్పుడు జుట్టు నెరుస్తున్నది; అయినా ఆమె కళ్ళలోనూ, కంఠ స్వరంలోనూ మార్పులేదు.

ఆమె కూడా సహజంగా అతనిలో మార్పు ఉంటుందని ఊహించ లేదు. ఆమె అతన్ని నఖ శిఖ పర్యంతమూ పరీక్షించింది. ఇప్పుడతని తల వాకిలి అంత ఎత్తుకున్నది. అతను ఎత్తుకు తగ్గట్టు బలంగానూ, చాలా అందంగానూ ఉన్నాడు. నల్లని అతని జుటు

భుజాల మీదికి పడుతున్నది. మెడన అతని కత్తి వేళ్ళాడుతున్నది. తలచుట్టూ మల్లె పూలదండ ఉన్నది. చూస్తే ఏ వనదేవుడో అనిపించేటట్టున్నాడు.

మంచంలో పడుకుని ఉన్న బిడ్డ లేచి గట్టిగా ఏడుపు మొదలెట్టాడు. మెస్సువా వాణ్ణి ఊరుకో బెట్టుతున్నంత సేపూ మౌగ్లీ చుట్టూ ఉన్న పంటపాత్రలనూ, నీటికుండలనూ, మనుషులు ఉపయోగించే ఇతర వస్తువులనూ చూశాడు.

“బాబూ, ఏ మన్నా తిసటానికీ, తాగటానికీ ఇచ్చేదా? ఇదంతా నీదే. మా ప్రాణాలు కాపాడిన వాడివి! నేను నత్తూ అని పేరు పెట్టింది నీకేనా? లేక నువు ఎవరన్నా దేవుడివా?” అన్నది మెస్సువా.

“నత్తూనే. నేనుండే చోటు నుంచి చాలా దూరం వచ్చేశాను. వెలుగు కనబడింది. ఏమీ ఆలోచించకుండా దగ్గిరికి వచ్చాను. నువ్విక్కడ ఉంటున్నావని నాకు తెలీదు,” అన్నాడు మౌగ్లీ.

“మేం ఖాన్సావారాకు వచ్చాక అక్కడ ఇంగ్లీషువాళ్ళు మాకు న్యాయం చేస్తా మన్నారు. మమ్మల్ని గ్రామస్థులు దహనం చెయ్యాలని చూశారు. జ్ఞాపకం ఉంది కాదా?” అన్నది మెస్సువా.

“అదంతా నే నెక్కడ మరిచిపోతాను?”
అన్నాడు మౌగ్లీ.

“ఇంగ్లీషువాళ్ళు చట్టాలన్నీ తిరగేసి,
ఆ దుర్మార్గుల కోసం వచ్చిచూస్తే మొదలు
గ్రామమే లేదు,” అన్నది మెస్సువా.

“అదీ నాకు జ్ఞాపకమే,” అన్నాడు మౌగ్లీ.

“అందుచేత మా ఆయన ఇక్కడ
పొలాలలో పనికి కుదిరి, కష్టపడి పని
చేసి కాస్తంత భూమి కూడా సంపాదించు
కున్నాడు. ఆ గ్రామపు పొలాలంత మంచి
పొలం కాదనుకో. మా కెంత కావాలి?
ఇద్దరం ప్రాణులం,” అన్నది మెస్సువా.

“ఆయన ఏడి?” అని మౌగ్లీ అడిగాడు.

“పోయాడు. ఏడాదయింది,” అన్నది
మెస్సువా.

“ఏడు?” అంటూ మౌగ్లీ పిల్లవాణ్ణి
చూపాడు.

“నా కొడుకే. రెండేళ్ళ క్రితం పుట్టాడు.
నువు పనదేవుడివైతే నీ వాళ్ళ నుంచి ఏడికి
అపాయం లేకుండా ఆశీర్వదించు,” అంటూ
మెస్సువా తన చిన్న కొడుకును ఎత్తుకున్నది.
ఆ కుర్రవాడు భయంపోయి, మౌగ్లీ మెడలో
వేళ్ళాడే కత్తిని పట్టుకోబోయాడు. మౌగ్లీ
వాడి బుల్లివేళ్ళను పట్టుకుని, ఎడంగా
తోసేశాడు.

“లేదా, పులిపట్టుకు పోయిన నా సత్తూవే
అయితే, ఏడు నీ చిట్టితమ్ముడు; వీణ్ణి
అన్నగా ఆశీర్వదించు,” అన్నదామె, పిల్ల
వాణ్ణి మౌగ్లీకిస్తూ.

“అయ్యయ్యా, ఆశీర్వదించటమూ అదీ
నా కేం తెలుస్తుంది? నేను దేవుణ్ణి కాను,
ఏడి అన్ననూ కాను.... చూడమ్మా, నాగుండె
ఎందుకో బరువుగా ఉంది,” అన్నాడు మౌగ్లీ.

“ఉండదూ మరీ—రాత్రిపూట చెమ్మ
నేలల్లో పరిగెత్తితే? జ్వరం పట్టుకుని
ఉంటుంది,” అన్నది మెస్సువా.

ఆరణ్యంలో తనకు రోగం వస్తుందన్న
అలోచనకు మౌగ్లీ సవ్యకున్నాడు.

“నాయనా, పొయ్యిరాజేసి కాసిని పాలు కాచి ఇస్తా, తాగుదువు గాని. ఆ మల్లెదండ తీసి అవతలపెట్టు. దాని వాసన మహా ఘాటుగా ఉన్నది,” అన్నది మెన్నువా.

మౌగ్గి కూర్చుని ముఖం చేతులలో దాచుకుని ఏదో గొణిగాడు. అతనిలో ఎన్నడూ ఎరగని వింత వికారాలేవేవో చెల రేగుతున్నాయి. తాను విషపదార్థ మేదో తిన్నానన్న భావం వదలటంలేదు. తల నాదు గానూ, పైత్యం చేసినట్టూ ఉన్నది.

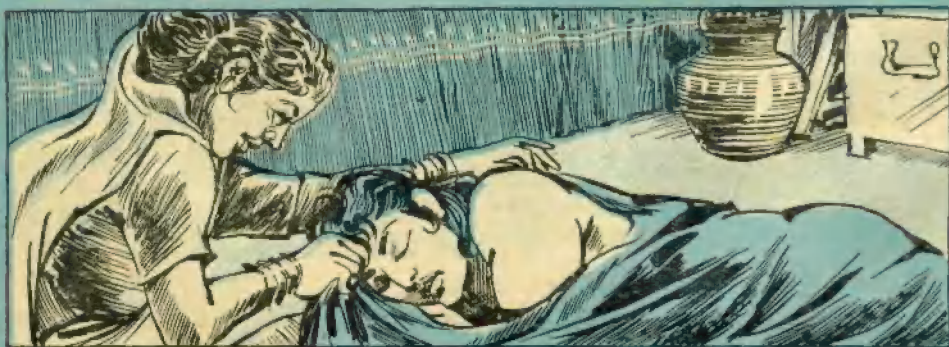
అతను మెన్నువా ఇచ్చిన పాలను రెండు గుక్కల్లో తాగేశాడు. మెన్నువా అతన్ని మళ్ళీ మళ్ళీ భుజంతట్టింది. అతను తన పోయిన కొడుకు నత్తూ అయినా కాక పోయినా, రక్తమాంసాలు గల మనిషి మటుకు అవును! ఆమెకు అదే సంతోషం.

“నాయనా, నువ్వు అందంగా ఉంటావని ఎవరన్నా నీతో అన్నారా?” అన్నదామె, తన కళ్ళలో గర్వం ప్రదర్శిస్తూ.

మౌగ్గి తల వెనక్కు తిప్పి తనను తాను చూసుకోవటానికి ప్రయత్నించాడు. మెన్నువా అతన్ని చూసి విరగబడి నవ్వు సాగింది. ఎందుకో తెలికుండానే మౌగ్గికూడా గట్టిగా నవ్వాడు. వాళ్ళిద్దరినీ చూసి పసి పిల్లవాడు కూడా నవ్వు నారంభించాడు.

మెన్నువా వాణ్ణి ఎత్తుకుని తన రొమ్ముకు అదుముకుని, “అన్నను చూసి నవ్వొచ్చు నుట్రా? అందులో సగం అందం వచ్చిన నాడు నీకు రాజుగారి చిన్నకూతురి నిచ్చి పెళ్ళిచెయ్యమూ, నిన్ను ఏనుగు అంబారీలో ఊరేగించమూ?” అన్నది.

ఆమె మాటల్లో హెచ్చుభాగం అతనికి అర్థంకాలేదు. చాలా దూరం పరిగెత్తాడేమో, ఆ పైన వేడి వేడి పాలు తాగిన ఫలితంగా అతను పడుకుని వెంటనే గాఢ నిద్రలో పడి పోయాడు. మెన్నువా అతని ముఖం మీది వెంట్రుకలను పైకి తోసి, అతని మీద దుప్పటి కప్పి, ఎంతో తృప్తిపడింది.

దీని పేరు బోవాబాబ్. ఈ చెట్టు మీది గుంటలలో నిలిచిన వాననీరు తాగడానికి ఉపయోగిస్తారు. దీని ఆకులు పులుసులో వేస్తారు. దీని బెరడుతో కంటి రోగాలకు చికిత్స చేసే రసాయనం చేస్తారు. కాయలు కూరగా వండుకోవచ్చు. డాక్టర్ నమిపాన ఉన్న ఈ చెట్టు మొదలు చుట్టుకొలత 65 అడుగులు.

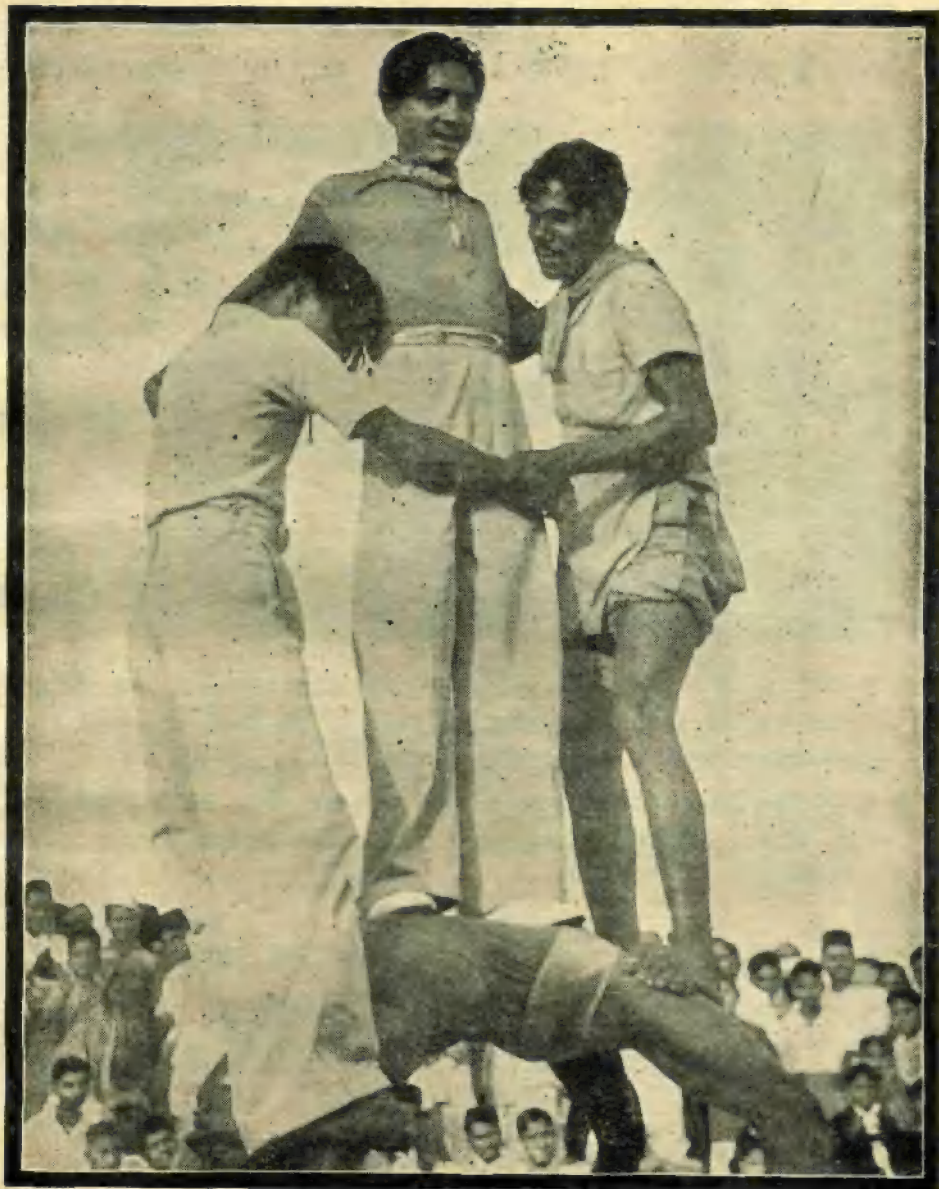

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

భయం లేనే లేదు నాకు

పంపినవారు:
వి. బాలకృష్ణ, తెనాలి

బహుమతి
పొందిన వ్యాఖ్య

బరు వెంతయినా మోసేస్తా నేను

పంపినవారు :
బి. బాలకృష్ణ, తెనాలి

ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ :: బహుమానం రు. 10 లు

ఈ ఫోటోల వ్యాఖ్యలు 1969 మార్చి నెల సంచికలో ప్రకటించబడును

★ పై ఫోటోలకు సరి ఐన వ్యాఖ్యలు ఒక్క మాటలోగానీ, చిన్న వాక్యంలోగానీ కావాలి. (రెండు వ్యాఖ్యలకూ సంబంధం వుండాలి.)

★ జనవరి నెల 20-వ తేదీలోగా వ్యాఖ్యలు మాకు చేరాలి. తరువాత చేరే వ్యాఖ్యలు ఎంత మాత్రమూ పరిశీలించబడవు.

★ మాకు చేరిన వ్యాఖ్యలలో అత్యుత్తమంగా వున్న సెట్టుకు (రెండు వ్యాఖ్యలకు కలిపి) రు. 10/లు బహుమానం.

★ వ్యాఖ్యలు రెండు పాస్టెకార్డు పైన వ్రాసి, ఈ అడ్రసుకు పంపాలి:-చందమామ ఫోటో వ్యాఖ్యల పోటీ, మద్రాసు-26.

జ న వ రి నెల పోటీ ఫలితాలు

మొదటి ఫోటో: భయం లేనే లేదు నాకు

రెండవ ఫోటో: బరు వెంతయినా మోసేస్తా నేను

పంపినవారు: బి. బాలకృష్ణ,

నాజర్ పేట, తెనాలి.

బహుమతి మొత్తం రు. 10/- ఈ నెలాఖరులోగా పంపబడుతుంది.

అమృతాంజనము

దగ్గు,
జలుబులను
చప్పున తగ్గించే
చల్లని మందు

- అమృతాంజనము ఏవిధంగానూ తొలిచేయదు
నొప్పి వున్నచోట కొద్దిగా రాస్తేతాలు
- అమృతాంజనము నొప్పిని త్వరగా తగ్గిస్తుంది
ఇందులో అత్యంత శక్తివంతమైన
పది జీవులున్నాయి
- అమృతాంజనము రాసుకుంటే చల్లగా తయ్యారా
వుంటుంది ఇందులో కదవ్వడం, మంథాత
మొదలైనవి చేరివున్నాయి
- అమృతాంజనము ఇచ్చి ఆడోచేస్తుంది
ఒక్క సీసా ఎంతోకాలం ఆరివస్తుంది

అమృతాంజన విమలజే
మయ్య బాంబాయి కోశ్ఠ
స్టాండ్, హైదరాబాద్

75 ఏళ్ళగా
ఇంటికిదీర్చుమే
వెలుగుతొంది

Tej AMR - 12

అధగింప నశక్తిమైన రావల్ గావ్ మిఠాయిలు.
అనే కవిధములయిన రుచికరపు సువాసనలు—
వారింజ, నిమ్మ, చాకలెట్, పిప్పరమెంట్.
ఏనమయ మందైనా ఏస్వలమందైనా. వీటిసంతోష.
మఖములను అనుభవించండి.

రావల్ గావ్

మిఠాయిలు. టాపిలు లేకో బోన్ బోన్
మరియు పెళెట్ కేండి.

రావల్ గావ్
నాప్రియమైన
మిఠాయిలు.

సోల్ సెల్లింగ్ ఏజెంట్లు :

మెనర్స్. మోతీలాల్ గిరిధారిలాల్ అహర్కర్, మాలేగావ్, నాగ్ జిల్లా. గ్రేటర్ బొంబాయి, ఢిల్లీ, పంజాబ్,
జమ్ము & కాశ్మీర్ ఏజెంట్లు : మెనర్స్. జె. చిత్రరంజన్ అండ్ కో., 3-బి, మంగళదాస్ రోడ్, బొంబాయి-2.
ఫోన్ : 311236 ★ 864, డాక్టర్. టోపి రోడ్, కరల్ బాగ్ న్యూఢిల్లీ-5. ఫోన్ : 564237 ★ ఉత్తర
ప్రదేశ్ నల్-ఏజెంట్లు : మెనర్స్. పరమానంద్ అండ్ కో., 110/77, అర్. కె. నగర్, కాన్పూర్.

ఫోస్‌ఫోమిన్

శక్తిని వెంపొందించును.

ఆకలిని అధికము చేయును.

సహనశక్తిని పోషించును.

శరీరముయొక్క

రోగనిరోధక శక్తిని ఎక్కువ చేయును.

అవును —

కుటుంబము అంతటికి ఫోస్‌ఫోమిన్
వల్ల ఆరోగ్యము కలుగును.

ఫోస్‌ఫోమిన్... ఓ కాంప్లెక్స్ విటమినులు మల్టిపల్
గ్లిసరోఫోస్‌ఫేట్లుగల అకుపచ్చని పండ్ల రుచిగల టానిక్

SQUIBB **TM**

® ఐ. ఆర్. స్క్విబ్ & సన్స్ ఇన్‌కార్పొరేటెడ్ వారి
రిజిస్టర్డ్ ట్రేడ్ మార్కుకు చిహ్నం: టీని లెనెన్సు
ఉపయోగదారులు కరంచంద్ ప్రేంచంద్ ప్రయత్నేడ్ లిమిటెడ్

SARABHAI CHEMICALS

Shilpi SC 50 A / 67 Tel

Chandamama [Telugu]

January '69

మనసులు కలిసిన మిత్రులు
దారులు కలవని ప్రకృతులు

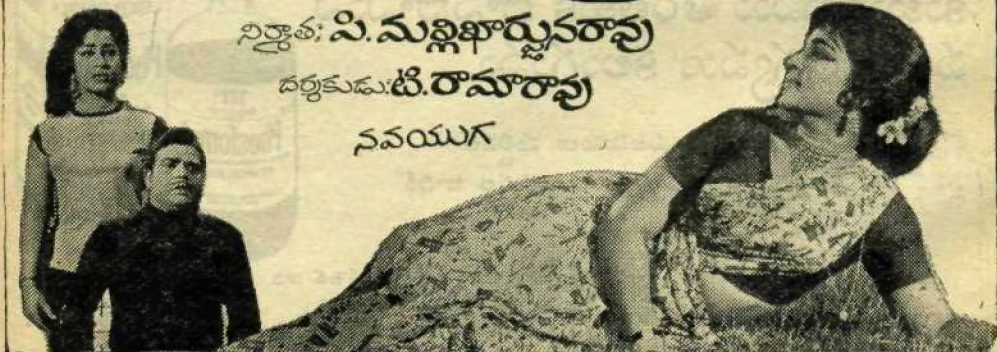
మధువిక్చర్స్

మాది మిత్రులు

నిర్మాత: పి. మల్లిఖార్జునరావు

దర్శకుడు: టి. రామారావు

నవయుగ

AWARDS!

WON PLENTY

YET WE DON'T SAY
WE ARE THE BEST

ONLY
WE DO OUR BEST

भारत सरकार
सूचना और प्रसारण मंत्रालय
स्वायत्त और सजावट पर राजपुर
सुखता प्रमाणपत्र

१९६४

PRASAD
CHANDRA

PROCESS PRIVATE LTD
BUILDINGS MADRAS-26

